

Ünnep

Fotó: Lőrincz Edina

I. évfolyam - 2007/52. hét - kétheti elektronikus kiadvány

*Boldog születésnapot
a Fénynek!*

digitális nyomtatás

一刀流

Print & Cut

Fólia vágás plotterrel

nettó 2.900.- HUF/m²-től

Reklámtáblák tervezése és gyártása
Autódekorációk készítése
Világító reklámtáblák

Japán nyomtató, eredeti japán festékkel
a minőség érdekében.

Akciós ajánlatunk:

Digitális nyomtatás 110 cm szélességben
176 g-os matt fotópapírra
nettó 2.990.- HUF/m²
ajánlatunk 2007 november 30-ig érvényes.

Házhozszállítás

Ingyenes kiszállítás
Budapest területén és Érden
nettó 10.000 Ft vásárlás felett
egyéb esetben a szállítás díja: 900 Ft

Ötletelő rovat

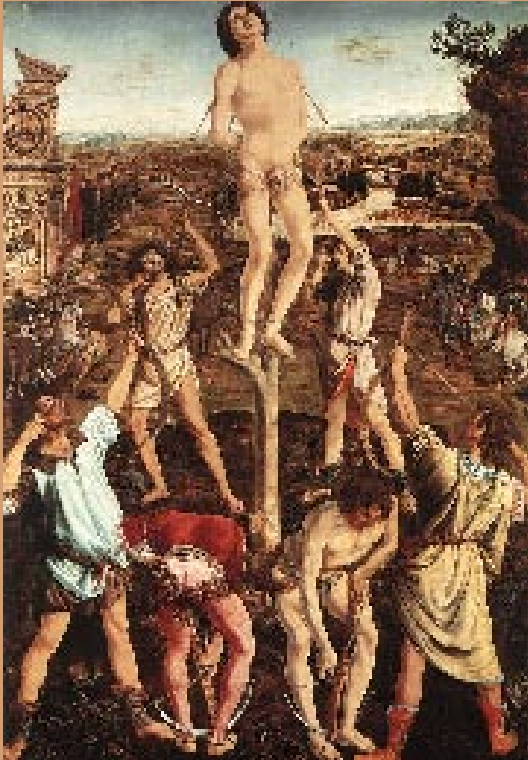
Gyártasson posztert saját fényképről, vagy
szerezzen képet hozzá a netről...(linkek a weblapon)

Kérdéseivel kapcsolatban kérjük vegye fel velünk a kapcsolatot e-mail-ben vagy telefonon.

web: www.apress.hu e-mail: info@jstudio.hu tel.: 06-30-9244-286

cím: 2030 Érd Riminyáki út 61.

БУЛВАРБЛОКК

A mai árak mellett anyu úgy döntött, hogy idén apu lesz a Karácsonyfa. A szomszéd Petiék segítenek kidíszíteni.

Antonio del Pollaiuolo, Szent Sebestyén mártírsága
1473-75
National Gallery, London

Kedves Olvasónk!

Nehéz éven vagyunk túl. Köszönjük, hogy látogatót, olvasott minket! Ezzel a számunkkal szeretnénk rövid téli pihenőnk előtt örömben és békében gazdag Karácsonyt, és betartható fogadalmakkal teljes, vidám Szilvesztert kívánni!

Furcsa egy világban élünk. Az egyén öntudatra ébredésének gyermekbetegségeit éljük. Még az önmegvalósítás, az én vágyai a legfontosabbak. A tömeges felismerés, hogy az egyén csak egy közösség által, egy közösségben határozhatja meg magát, még várat magára.

A szeretet ünnepének közeledtével egymást letaposva harcolunk az utolsó társasjátékért. Lökdösődve és bosszankodva robogunk keresztül a vásárlás templomain. Idegesen számoljuk a fogyó másodpercekkel rohamosan növekvő teendőink számát. S mikor végre a fa alá kerülnek a becsomagolt meglepetések, az asztalra a bőséges és ízletes ételek, kimerülten hajtjuk meg a fejünket a karácsonyi családlátogatások előtt.

És engem mindeközben csak egyetlen gondolat foglalkoztat: Mi van akkor, ha az ajándék nem is az, amit veszünk, hanem az, akinek vesszük?

Gondolkodtató kikapcsolódást!

Sablík Henrik
főszerkesztő

A karácsonyi kiadásunk - erőforrás hiány miatt - több hibát tartalmazhat, mint előző számaink. Kérem, bocsássák ezt meg nekünk!

www.mentropia.hu
Kézzel készült.

*Ha bárkinek bármilyen jogát megsértettük,
kérjük értesítsenek minket,
hogy korrigálhassuk hibánkat!*

**A tartalom most legyen
meglepetés.**

A mosoly kultúrafüggő viselkedés?

Felvételek bizonyítják, hogy már az anyaméhben is mosolyog a magzat. Megszületése után pedig azonnal, tanulás és utánzás nélkül ragyogtatja fogatlan szájacskája széthúzásával a világra derűs, elégedett mosolyát az újszülött.

A mosoly mindennapjaink egyik gyakran végzett tevékenysége, a társas érintkezésben pedig, a leghatékonyabb eszközünk.

Ezzel díjazzuk környezetünket és kényeztetjük önmagunkat.

Mosolygáskor vegyi anyagok szabadulnak fel az agyban és olyan változásokat indítanak el, amitől jobban érezzük magunkat.

Kutatók hada foglalkozik működésével. Alapműnek számít Darwin, Az érzelmek kifejezéséről embereknél és állatoknál című, 1872-ben készült könyve, amiben nem kevesebbet állít, mint azt, hogy a mosoly növeli a faji túlélés esélyeit.

Persze, voltak és vannak ellenlábasai is ennek az elméletnek, akik szerint a mosoly kultúrafüggő viselkedés.

Vitájukra a pontot Paul Ekman és Wallace Friesen tette, amikor ez a két San Francisco-i pszichológus megalkotta 1960-ban a FACS-t (Arctevékenység Kódoló Rendszer).

43 izommozgást és ennek 3000-nél is több kombinációját foglalták rendszerbe, miközben 18 féle mosolyt azonosítottak. Két nagy csoportot különböztettek meg. A boldogság jelének nevezett természetes és az udvariassági, vagyis műmosolyt.

A kifutókon, lábukat mereven egymás elé rakogató lányok szenttelen arca, vagy műmosolya szálnalmat keltő, riasztó divattá vált. Mennyivel szebb és szívet melengetőbb az a divatbemutató, ahol színésznőink legszebbjei mutatják be, hogy lehet ezt másként is csinálni. Nevetve, kacéran kipillantva a közönségre, netán aprót bókolva, huncut mosollyal a szájuk szögletében.

Létezik egy szörnyű betegség, a Moebius-szindróma – arcideg-, arcizom-rendellenesség -.

Aki ebben szenved, az nem képes mosolyogni...

Torontóban, az Arcbénulás-csoport nem kevesebbre vállalkozott, mint arra, hogy visszaadja a mosolyát elvesztetteknek a képességét a mosolyra.

A lábból áthelyezett izomdarabot beültetik az arcba, hozzákötik egy ideghez és a beteg egy év múlva képessé válik a mosolygásra.

A Silva-féle agykontroll is támaszkodik arra a felismerésre, hogy a nevetés gyógyít. Ezért hozták létre a nevető klubokat, ahol először csak mimelve a nevetést, addig-addig „erőlködnek”, míg végül abbahagyhatatlanul rájuk nem tör a szívből jövő, testet-lelket összerázó hahota. Őket nézni, nagyon furcsa és roppant mulatságos élmény, de közjük állni, velük nevetni felszabadultan, gondot-bajjt feledve, komoly út első állomása lehet az egészséges élet felé.

És, mi a helyzet az állatokkal? Ki ne látná a majmok arcán a hangulati jeleket? Morcos, dühös, kesergő, és igen, mosolygós arcot vágnak, persze csak akkor, ha tetszik nekik valami. De, nem csak legközelebbi „rokonunk”, a majom képes hangulatát mimikájával is kifejezni, hanem más állatok is. Barátaink, a kutyák széles mosolyát, ragyogó szemét, farkcsóváló boldogságát nem minősíthetjük tanult, vagy kultúrafüggő viselkedésnek, mert nem az. Sokkal inkább az őszinte öröm, a gazdi végtelen imádatának jele, hálás és örömteli reakció.

Tovább megyek. A delfinek világa igencsak távol esik az ember életterétől... Ők, egészen biztos, hogy nem tanultak tőlünk viselkedést... és képesek mosolyogni! Volt szerencsém a múlt hónapban, az Atlanti-óceánban, lakóhelyükön élvezni, önkéntes táncukat hajónk körül. Nevetős fejüket csodálva elgondolkodtam azon, hogy emberszeretetüket vajon kiérdemeltük-e?

Mi, rafinált felnőttek meglehet, hogy gyakran használjuk a - helyzethez igazodó - elvárt mosolyt, de a példámban felsorolt állatok és a méhben mosolygó magzat mosolya, biztosan őszinte, kultúrától, viselkedési elvárásoktól független.

Ne fukarkodjunk hát a nevetéssel! Ha látunk valami szívderítő, mókás, vagy komikus dolgot, mosolyogjunk, mert miközben ezzel oldjuk a másik ember zavarát, mi is egészségesebbé és boldogabbá válunk általa.

Sági Erzsébet

fotó: Fejér Bálint

Kezdők menüje

karácsonyi

Előétel: Gombás palacsinta
Leves: Húsleves
Gyümölcsleves
Főétel: Lucskos káposzta
Rántott sajt,
párolt savanyú káposztával
Desszert: Nóra barátnőm almája

*Feltételezzük, hogy a társaság 8 főből áll...
 Fele húsevő, a másik fele vege.
 A receptek 4-4 főre vonatkoznak.*

Gombás palacsinta

(Mivel mindenki ezt kap, így ez a recept, akárcsak a desszert, 8 főre elegendő adag leírását tartalmazza. Hogy ne az előétellel lakjanak jól a vendégek, mindenkire csak 1 db palacsintát számolunk.)

Palacsinta hozzávalói: 1 db tojás, 2 evőkanál olaj, 1 evőkanál cukor, 1 csipet sütőpor, kb 30 dkg liszt és annyi tej, amennyivel jól folyó, de mégis sűrű tésztát tudunk kikeverni.

Elkészítés: Az alkotókat összekeverjük, majd kisütjük a palacsintákat. Ha több lesz, akkor azt majd megtöltjük édes tölteléssel.

Töltelék hozzávalói: 8 db nagyobb gombafej (összeaprítva), 1 db vöröshagyma (összeaprítva), 2 gerezd fokhagyma (összeaprítva), 1 kávéskanál majoranna, 1 csipet őrölt bors, 1 csipet kóménymag, 1 paradicsom (összeaprítva), 1 paprika (összeaprítva), kb. 1 csapott evőkanál só, 1 dl olaj, 1 evőkanál liszt, 1 pohár tejföl, 20 dkg füstölt sajt.

Elkészítés: A vöröshagymát kevés (1 dl) vízzel és az olajjal feltesszük párolódni. Ha már puha, hozzá keverjük az összes alkotót, kivéve a lisztet, a tejfölt és a sajtot.

Ha elfogy a víz, folyamatosan pótoljuk, és addig főzzük, amíg minden megpuhul (kb. 10 perc). Ekkor a kevés vízzel simára kavart lisztet összekeverjük a tejföellel, és behabarjuk vele a pörköltet. Annyi vízzel öntjük fel és rotyantjuk össze, hogy maradjon majd elegendő szaft, amivel a végén meglocsoljuk a tepsibe rakott, megtöltött palacsintákat.

Fogunk egy tepsit, és ebbe rakogatjuk majd a megtöltött palacsintákat. A kiterített palacsintába kb. 2 evőkanál töltelék tesztünk, de csak a sűrűjét, majd összehajtjuk egyszer félbe, majd újból félbe, és így tesszük a tepsibe, szorosan egymás mellé. Ha mindet leraktuk, meglocsoljuk, kenjük a pörköltmaradék levével, az sem baj, ha darabok is vannak benne, és megszórjuk reszelt füstölt sajttal. Mindezeket a munkákat már jóval előbb elvégezhetjük, és csak étkezés előtt negyedórával toljuk be a sütőbe sülni.

Leírva hosszabb ideig tart és bonyolultnak tűnik, de ha az ember nekiáll, hipp-hopp készen van.

Egyszerűsíthető a dolog, ha készen vesszük a palacsintát és gombakonzervet veszünk.

Nóra barátnőm almája

Előkészítjük, és akkor tesszük be a sütőbe, amikor majd kínálni akarjuk. Kb. 20 perc alatt megstül, illata elveszi az egyéb, főzés közben keletkezett ételillatot.

Hozzávalók: 8 db alma (kettévágva, magházától megszabadítva, héját nem vágjuk le)

Elkészítés: Az almákat citromlébe, majd cukorba mártjuk. A magház helyére egy kanálka levárt teszünk, és beleszúrunk egy-egy diót. Megszórjuk egy kevés fahéjjal. A tepsit célszerű alufóliával bélelni, mert ragacsos lesz nagyon a karamellizálódó cukortól.

Melegen tálaljuk, de hidegen is nagyon finom.

Húsleves

Hozzávalók: ½ db csirke, 2 db sárgarépa, 2 db petrezselyem, ½ db zeller, kb. 2 evőkanál só, 1 db karfiol, 1 db burgonya, 1 db vöröshagyma, 2 gerezd fokhagyma, 1 db paradicsom, 1 db paprika, pár szem fekete egész bors.

Elkészítés: Lassú tűzön feltesszük főni a húst és a sót másfél liter hideg vízben. Olykor óvatosan leszedjük róla a szűrőkanállal a keletkezett habot. Amikor a hús már csaknem teljesen puha, beletesszük az összes többi hozzávalót, és újabb kb. 20 percig főzzük. Ha a sárgarépa megpuhult, akkor elzárjuk alatta a tüzet, és fedő alatt hagyjuk hűlni a levest.

Cérumetélt tésztát főzünk ki hozzá.

Gyümölcsleves

Hozzávalók: 1 üveg meggybefőtt, 2 evőkanál liszt, 3 evőkanál cukor, 1 kávéskanál fahéj, 1 liter tej.

Elkészítés: A liszt kivételével minden alkotóelemet egy fazékba öntünk és felforraljuk. A lisztet kevés vízzel simára keverjük, majd behabarjuk vele a forrásban lévő levest. Hűtve tálaljuk. Adhatunk hozzá tejszínhabot is.

Lucskos káposzta

Hozzávalók: 1 kg savanyú káposzta, 30 dkg füstölt oldalas (összeaprítva a hús, de bele kell tenni a csontot is), ½ kg sertés csülök, csont nélkül (összeaprítva), 1 fej vöröshagyma, 1 gerezd fokhagyma, 1 dl olaj, ízlés szerint só, 1 evőkanál cukor.

Elkészítés: Mindent egy fazékba teszünk, felöntjük vízzel, és figyeljük, hogy ha elpárolog, akkor pótoljuk, amíg a hús puhára nem fő benne. Szép, csendesen fő, nincs vele sok munka.

Rántott sajt, párolt káposztával

Hozzávalók: 4 szelet sajt, 2 db tojás, kevés só, szezámmagos zsemlemorzsa a panírozáshoz, olaj a sütéshez, 1 kg savanyú káposzta, 1 fej hagyma, 2 gerezd fokhagyma, ízlés szerint só, 1 evőkanál cukor, 1 dl olaj.

Elkészítés: Feltesszük kevés, de mindig pótolva vízzel főni. Ha elég puha lett a káposzta, lefőzzük alóla a vizet és már készen is van.

Karácsonyi terítéshez javaslok a piros-zöld vagy kék-arany terítőt, fehér tányért, szalvétát és gyertyát. Ha füstölőt használunk, akkor válasszuk erre az alkalomra a vanília- vagy fahéjillatút.

Boldog karácsonyt és jó étvágyat, ünneplést kívánok minden Olvasónknak nagy-nagy szeretettel!

Sági Erzsébet.

A legnagyobb ajándék

Eljöttek az ünnepek, és ilyenkor mindenki igyekszik a legszebb arcát mutatni a családtagok, a rokonok és a barátok felé. Egy kicsit elgondolkodtat, miért csak ilyenkor öltöztetjük lelkünket ünneplőbe, miért csak erre a szűk időre tudunk erőt fektetni abba, idő fordítani arra, hogy a nagy rohanás sodró áradatából kiemelve a fejünket, egymásra nézzünk, egymásra figyeljünk, meghallgassuk egymást, megeljük az örömet magunkban

és egymásban. Persze, épp ettől teljesen más az ünnep, mint a hétköznapok világa.

A rutin által diktált teendők ilyenkor más irányt vesznek, és újra előtűnnek azok az értékek, amik köré felépül az életünk. Előtűnnek azok a finom szálak, amik összefűznek az embertársainkkal.

A kapcsolatainkon keresztül épülünk bele a társadalom egészébe, és sokszor a kapcsolataink mennyiségén keresztül igyekszünk meghatározni saját értékünket. Az életnek ezen a területén is igaz lehet, hogy nem a mennyiség, hanem a minőség számít igazán.

Olvastam egy regényt néhány éve, a címe az volt, hogy „Az utolsó ember”.

Komoly témát pedzegetett, nevezetesen, hogy mi történik akkor, ha egy katasztrófa következtében az emberiség kipusztul, és csupán egyetlen ember marad életben. E regény konklúziója az volt, hogy az emberi élet értelmét veszíti társak nélkül.

És tényleg. Milyen elveszettek tudja magát érezni magányában az ember!

Kisebb megváltásnak érezzük azt, ha van kivel megosztani az életünket, van, aki meghallgat, és segítő kezét nyújt... A lelki társ, a barátok, a családi fészek „otthon vagyok” nyugalmát nem pótolhatja számunkra semmiféle szórakozás, semmiféle időtöltés.

Szeretek rácsodálkozni a gyönyörű nyelvünk szavaira.

Idő-töltés. Elgondolkodtatott ez a szókapcsolat. Először az jutott eszembe, hogy mi döntjük el, milyen töltést adunk az időnknek. Pozitív, vagy negatív töltést? Csupán a gondolataink megváltoztatásával megváltoztathatjuk az időnk „töltését”. Ezen értelmezés alapján, az idő a gondolatainkkal telik.

Egy más értelmezésben, az idő egy üres edény, amit mi töltünk meg azokkal a dolgokkal, aminek a jelenünket odaadjuk. A gondolatok, az érzések, az emberek, a terek, a tárgyak mind meghatározzák, hogy mivel telik meg az életünk. Mi döntjük el, kire, mire fordítjuk időnket, és mivel telítjük életünket, de ezek meghatározzák életünk minőségét.

Az idő lehetőség. Lehetőség arra, hogy jobba tegyük magunkat, a környezetünket, ezáltal a világot.

Ha jó dolgokkal töltjük az időnket, jó életünk lesz.

Egy barátomtól azt hallottam, hogy „minden időnk az éltünk”, és minden idő az életünkből telik el.

Az idő az élet. Életet venni nem lehet, csak életet adni. Időt venni nem lehet, csak időt adni.

Az élet a legnagyobb érték. Az idő kell, hogy legyen a legnagyobb érték.

Valahol az elmúlt időben történt egy hiba, aminek következtében megváltozott az értékrend.

Értékrendtelenség keletkezett. Azt hisszük, hogy a meg tudjuk venni a boldogságot,

és szép csomagolásban megajándékozhatjuk vele egymást. Mindenki tudja, mindenki érezte már, hogy milyen illékony öröm az ilyen ajándékozás.

Mi mégis boltokban keressük a legmegfelelőbb ajándékot a szeretteinknek.

Emlékeztetni kell rá magunkat, hogy a szeretet mértékegysége az együtt töltött minőségi idő,

és a figyelem, amit egymásra fordítunk, a tettek, amivel egymást jó érzéshez segítjük,

a szavak, amivel egymást biztatjuk, az érintések és az ölelések, amivel egymást fogadjuk.

Tudnunk kell, hogy a múlt percei mind elvesztek.

A jelenlettel rendelkezünk csupán és a legnagyobb ajándék az együtt töltött idő lehet.

Szeretetteljes Ünnepeket mindenkinek!

Akárhogy is próbálom megközelíteni, mindig ugyanoda jutok. A december a „leg” hónap. Most nem holmi Rekordok Könyvére kell gondolni, de a december ugye egyrészt gazdag, ha nem a leggazdagabb. Ajándékokban és szeretetben mindenképp. Nem mintha más hónapokban kevésbé szeretnék egymást az emberek, de decemberben több lehetőségük nyílik kimutatni ezt társaik felé. S nem csak szeretetben, de hagyományokban és hiedelmekben is bővelkedik az év utolsó hónapja.

A sort elsőként a december 4-e, Borbála napja nyitja. Számos legenda maradt fenn a III. században élt szép és okos Borbáláról, aki szembeszállt pogány apja akaratával és megkeresztelkedett.

Tiltakozott szülője házassági tervei ellen is, ezért egy toronyba zárták, és az apa kardot rántott, hogy megölje őt. Menekülése közben megnyílt a sziklafal, és csodálatos módon elrejtette Borbálát, majd kivetette egy hegytetőn. Egy pásztor azonban elárulta, a lányt megkorbácsolták, majd egyes legendák szerint megégették, mások szerint saját apja fejezte le. Ő a hívő emberek egyik fő közbenjárója. Számos országban, különösen Szászországban, Csehországban, Dél-Tirolban, a Ruhr-vidéken tisztelik. Ő a tornyok, erődítmények, a tűzoltók, a fegyveres testületek, az öntőmunkások, kőfaragók, kőművesek, mérnökök, a bányászok patrónája. A néphit szerint a Borbála-nap fordulónap a következő év időjárására nézve. Ezen a napon nem szabad varni, mert a tyúkok egy évig nem fognak tojni. Ha valaki fonn merészelt, annak a guzsalyával Borbála kitorzte az ablakot, a megfont fonalból pedig béklyót vetett a jószágok lábára, lebetegítve azokat. A bányászok Borbála éjjelén a nagyszoba asztalára ételt és italt készítenek ki a „hegyi manónak”, hogy kedvében járjanak és ne ártsanak nekik. Ma is szokás Borbála-napon cseresznyeágot tenni egy vízzel telt vázába, mert ha karácsonyra kivirágzik, férjhez megy a leány, illetve egészséges lesz a ház népe. (Ha férjhezmenetel nem is lesz, látványnak mindenképp rendkívüli lehet karácsonykor a kivirágzott cseresznyeága.)

S alig múlik el a veszedelmekkel teli nap, megérkezik a kedélyes, általában telt, s valamilyen csoda folytán mindig piros orrú és arcú Mikulás. Sokan Szent Miklósról emlékeznek e napon, s példáját követve ajándékokat csempésznek a gyerekek cipőcskéjébe. De persze ez nem minden országban van így. A keleti népeknél már a VI. századtól fohászkodtak Miklóshoz, mint gyógyítóhoz, szegények, tengerészek és hajósok pártfogójához. Később fő patrónusa lett a mezőgazdaságnak és a részegítő italoknak, legfőképpen a sörnek, amit az oroszok egyik igéje („nyikolityszja” jelentése: „leinni magát”) is jelez. (Talán ezért van minden igazi Mikulásnak borvirágos orra!) Tény és való, hogy minden országban máskor és máshogy ünneplik a Mikulást. Olyannyira, hogy számomra teljesen összefolynak ezek az ünnepek. Ha valaki rákérdezne – eddig még megúsztam – hogy mi a különbség a Mikulás és a Téliapó között, nem sokat tudnék felsorolni. Persze, a Téliapó karácsonykor jön, de pont úgy néz ki, mint a Mikulás. Ráadásul a Karácsony a Jézuska napja, tehát miért pont akkor, s nem az év bármelyik másik napján jön? S ha már kavalkád, ünnepelje minden nép máshogy. Az ír gyerekek apró zsákokcskába várják az ajándékokat, s cserébe rétest és sört hagynak az asztalon (ej, az a piros nőzi). A spanyol gyerekekhez Superman-ként bemászik az erkélyen, karácsonykor (!) mert december 6-án a Háromkirályok ajándékoznak. A belgáknál fordított sorrend van. Míg általában mindenhol apróság jut Mikuláskor, s nagy ajándék karácsonykor – a belga szakállas 6-án nagyobb csomagokat osztogat, mint ami Szenteste jut. Kenyében szabadtéri lufis partikkal ünnepelnek, a svédoknél Jultomten manó segít a ajándékosztásban, a finnek pedig ekkor gyűjtanak gyertyát halott szeretteik emlékére. Az ukránokhoz Jégapó jár egy Hópehely nevű leánnyal, az olaszoknál már Strega Buffana nevű boszorkány osztogatja a finomságot, persze nem rénszarvas húzta csingilingi szánról,

hanem valódi seprűről. A franciáknál 24-én jön a vén öregapó, Új-Zélandon pedig tengerparti piknik várja. Ausztráliában, mi más is húzhatná a szánt, mint hat, jó erőben lévő kenguru – még jó hogy egyszerre ugrálnak, s nem potyog ki a sok ajándék. Állítólag a letteknel van a legtöbb dolga, ugyanis a Szentestétől számított 12 napon át folyamatosan ajándékot hord a Téliapó.

De térjünk vissza a nálunk ünnevelt kiemelkedő személyekre és a hozzájuk kapcsolódó hagyományokra. A Mikulást Magyarországon Luca (december 13.) követi, akire mindent lehet mondani, csak azt nem, hogy ajándékokat osztogatna. Amikor életbe léptették

fotó:Fejér Bálint

a Gergely-naptárt, Luca napja volt az év legrövidebb napja, éjszakája pedig a leghosszabb éjszaka, s mint ilyen, gonoszjáró napként tartották számon. Luca neve a „lux” (fény, fényesség, világosság) szóból ered. A legenda szerint Lúcia az ókeresztény időkben élt fiatal szüzlánként, s mivel édesanyja megbetegedett, elzarándokolt Szent Ágota sírjához segítségért imádkozni. Az anya meggyógyult, s a lány cserébe apácának akart állni. Szülője, gyógyulásának ellenére, nem keresztény völegényhez akarta adni, s pogány bálványok hódolatára kényszeríteni lányát. Mivel Lúcia nem tágított, elítélték. Előbb ígás

állatokkal akarták halálra tiporni, végül megégették, így vértanúvá vált. A legenda szerint csak akkor halt meg, amikor befejezte imáját. Egy másik hagyomány szerint saját maga szúrta ki a szemét, hogy ne tetszen a kérőjének. Ezért is lett a későbbi szent a szemfájósok és a vakok védelmezője.

A magyar néphitben Luca nem egy fiatal hajadon leány, sőt mi több, nem is szép. Nem hasonlít a legendabeli Szent Lúciához, sokkal inkább kísértetszerű, kitalált alak, csúnya öregasszony-féleség. Szerepe a büntetés és a rontás. Megbünteti azt, aki fon, kenyeret süt vagy mos december 13-án. Kölcsönadni sem volt ajánlott ilyenkor semmit, mert az elvitt dolog boszorkányok kezére kerülhetett.

A legnevezetesebb népi szokás az ún. Luca székének faragása. Ennek a szabályos ötszög köré írt, öt egyenlő szárú háromszögből formált csillag volt az alakja, s aki készítette, úgy osztotta be a munkaidőt, hogy a szék semmiképp ne készüljön el hamarabb, mint karácsonyeste. (Talán innen ered a mondás: Lassan készül, mint a Luca széke.) A hagyomány szerint többnyire kilencféle fából állították össze, s arra szolgált, hogy segítségével tulajdonosa felismerje a falu boszorkányait. Ha a széket magával vitte karácsonykor az éjfél misére, ott ráállva nyomban megláthatta azt, mert az illető ilyenkor szarvat hordott. No de a boszorkányok is látták a székre állót, s igyekeztek elkapni a leskelődőt, aki – hogy mentse az irháját – mákot szórt maga mögé, ami lassította a boszorkányokat. (Májka volt?) Miután az illető szerencsésen hazaért, a Luca-széket el kellett égetnie. Ahány hely... Annyi hagyomány.

Az Ardói lányok például ezen a napon szerelmi jóslásokat végeztek, s nem is akármilyen módon. Egy lány megzörgette a disznóól tetejét. Ha a malac megijedt, akkor rőfögött. Ez nem feltétlenül jelentett jót, ugyanis az jelezte a közeli házasságkötés eljövételét, ha a disznó nem szólalt meg. Ha pedig már elrőfentette magát, akkor annyi évet kellett várni, amennyit rőfögött. Megint máshol 13 férfinevet írtak fel cetlikre, s minden este elégették egyet. Állítólag az lesz a férj, akinek az utolsó cetlin szerepel a neve. (Bevallom töredelmesen, pár napja én is hűségesen égettem egyenként a cetliket, s megígérem, hogy beszámolok majd a végeredményről!)

Sok helyen Luca-nap estéjén és éjszakáján nemcsak tréfálkozni lehetett, de még a lopkodást is megengedték. Voltak, akik az udvarokon álló kútból vizet csentek, volt, aki bohócnak öltözve koldulni indult. Rengeteg ház udvara reggelre kapu nélkül maradt, mert a tolvajok magukkal vitték. Megtalálni csak valamelyik

szomszédnál lehetett, vagy egy gödörbe vagy a pincébe hajítva, de ha valakinek haragosa volt, annak akár a trágyadombról kellett leszednie az ajtóját.

Luca-napi szokás volt az is, hogy egy cserépbe búzát vetettek, hogy karácsonyra kikeljen. Akkor a karácsonyfa alá tették, mint az élet jelképét. Ha az ünnepig minden elvetett szem kikelt, akkor a következő évben bőséges termésre lehetett számítani.

Ha nagy rendetlenség, sok szemét van a szobában, azt szokták mondani: olyan a ház, mintha lucáztak volna. A szólást magyarázza, hogy a lucázók fát vagy szalmát hoztak magukkal, amit szétterítettek, és ráültek.

A fiatalok ezen az ünnepen, sok helyen „alakoskodni” is jártak. A Luca-asszonynak öltözött maskara vezette a lucázást, amelynek során a termékenységarázkálathoz szükséges rigmusokat adtak elő. Mondóka kíséretében megpiszkálták a tyúkokat is, hogy jó sok tojást tojjanak. Hagyományként az emberek e naptól kezdve 12 napon át megfigyelték az időjárását. Úgy vélték ugyanis, hogy amilyen az első nap, olyan lesz az eljövendő év első hónapja; amilyen a második nap, olyan a második hónap és így tovább. Ezt nevezik Luca kalendáriumnak.

Szent Lúciát vagy akár magát a Luca boszorkát egy keresztény ünnepnap követi, mégpedig Hitetlen Tamás napja (december 21.). Jézus tanítványának, Tamás apostolnak az emlékünnep. Ő volt az a tanítvány, aki csak azután hitte el az Úr feltámadását, miután megláthatta és megérintette az Ő sebeit. Ezért Hitetlen Tamásként emlegetik (és innen ered a tamáskodik – hitetlenkedik – kifejezés). Számos helyen, ezen a napon már szentelik a karácsonyi ételeket. A néphit szerint a Tamásnap kiválóan alkalmas disznóölésre. (Ez persze sokéves tapasztalaton is alapul, hiszen ilyenkor már általában beállt a fagy.) Volt, ahol úgy hitték, ha valaki aznap egyszer már ölt disznót, akkor utána minden évben ezt kell tegye, mert különben Tamás öl, és elpusztul valamelyik állat. Máshol attól tartottak, hogy a Hitetlen megöli a baromfikat. Ezért baromfivész ellen mézet szenteltek, és ezt adták a tyúkoknak.

S bár érdekesek az előbb felsorolt szokások és hagyományok, nyilván nem ismerhetjük és tarthatjuk meg az összes decemberi ünnepet. A legfontosabbat, úgy gondolom, mégis mindenki – legalábbis minden keresztény – ismeri. Ki ne hallotta volna már ezerszer, hogy a Szeretet ünnepe, ki nem állított vagy legalább látott már feldíszített karácsonyfad. S ha nem mással, dióval és mogyoróval – vagy legalább egy szeretetteljes mosollyal mindenki megajándékoz valakit Szenteste. Nyilván tudjuk, hogy ez az a nap, amikor Jézus születését ünnepelik a keresztények. S mint minden ünnephez, a karácsonyhoz is fűződnek népszokások és hagyományok. Egyik ilyen szokás a mendikálás („menieare” koldulni).

Elsősorban a gyerekek jártak adományt kérni ez idő tájt. Kisebbségi csoportokba verődve bekéredzkedtek a házakhoz, és némi ajándék fejében karácsonyi énekeket énekeltek. Erdélyben mai napig hagyomány a kántálás, vagyis karácsonyi dalok éneklése. A legények, házas emberek házról házra járnak a csikorgó hóban, és mindenhol énekelnek. Cserébe bort, süteményt s más finomságokat kapnak. A kántálás a karácsonyi vacsora elfogyasztása után kezdődik, s néha bizony hajnalban keresgélnek a hazavezető utat a „fáradt” kántások.

Ugyanakkor más ünnepi szokás is felidéződik bennem így Advent táján. Falun hagyomány ugyanis a betlehemezés. A fiatal fiúk – suhancok – betlehemes házat készítenek, vagy elkunyerálják az idősebbektől a már meglévőket. A házikó a betlehemi istállót ábrázolja, ahol a kis

Jézus megszületett. Aprélkos és nehéz munka egy-egy ilyen ház elkészítése, hiszen Mária, József és a jászokban fekvő kisdéd mellett állatok is vannak a „betlehemben”. Szent énekekkel, tréfás párbeszédekkel elevenítik fel Jézus születésének eseményeit. Más vidékeken pásztorjárásnak nevezik ugyanezt vagy a legalábbis hasonló szokást. A pásztorjárás szereplői karácsonyeste éjfélig járják a házakat, kifordított bundát vagy bekecset viselnek, tarisznyát tesznek a vállukra, kezükben pásztorbotot tartanak. A kispásztor viszi a betlehemi jászolt. Énekeket adnak elő, majd a végén adományokat várnak a ház urától.

fotó:Beke Péter

István napjától, december 26-tól Újévi járnak a regösök. A regölés lényegében természetvarázsló énekmondás, köszöntés – bőségvarázsló, párokat összeboronáló, adománygyűjtő szokás. Különböző énekeket adnak elő és jókívánságokat mondanak a ház lakóinak. Némely vidékeken rigmusmondásnak is nevezik ezt a szokást.

December 27-én, Szent János napján hagyomány volt a bor megáldása. Ezen a napon minden család bort vitt a templomba, amelyet a pap megáldott. A szentelt bornak mágikus erőt tulajdonítottak. Beteg embert, állatot gyógyítottak vele, öntöttek belőle a boroshordókba, hogy ne romoljon el a nedű.

A bor megáldását az Aprószentek napja (december 28.) követte. A Biblia szerint, amikor Heródes megtudta, hogy Megváltó születik, minden egy év alatti fiúgyermeket megöletett tartományában. Ez a nap a Heródes parancsára tömegesen kivégzett betlehemi kisdedek, az aprószentek emlékünnep. Az Aprószentek-napi vesszőzés az újesztendei szerencsekívánás különös fajtája. A gyanútlan gyermeket a szomszédba küldték, ahol megvesszőzték, hogy egészséges maradjon.

S hogy mit is ünnepelünk december 31-én, s az azt követő éjszakán, azt nyilván mindenki tudja. A decemberi hónapoz tartozik még az aranyvíz kimerése, ami nem volt más, mint egy gyorsasági verseny. Éjfél után, a férfiak kötelet kötöttek a vödörre, s igyekeztek gyorsan kimereni a kútból az év első vödör vizét. Ez a víz ugyanis mindenféle betegségek gyógyítására alkalmas volt. S hogy mi követte az aranyvízmerítés versenyét, azt már nem írom le, hiszen az már egy újabb hónap, egy újabb év.

Sajnos napjainkban egyre kevesebben ismerik és gyakorolják ezeket a hagyományokat. Nagy a valószínűsége, hogy talán mindennapi elfoglaltságunk, érdektelenségünk vagy a rohanó életstílusunk miatt lassan feledésbe merülnek ezek a szokások. S ha nem is ültetünk cseresznyeágot, s nem várjuk a Mikulást, talán még lucázni sem járunk el, karácsonyra azért mindenkinek marad egy kevés adnivalója szerettei számára. Sok helyen csak hagyomány a karácsony, a keresztényeknél viszont az év egyik legfontosabb ünnepe (a másik a Húsvét, a feltámadásé). Minden egyes Szenteste újabb és újabb megemlékezés a Megváltó születéséről. Újabb ígéret és újabb remény, hogy talán egy napra kicsit jobb lesz a világ.

Solyka

Források: <http://www.utazona.hu/magazin/aktualis/mikulas.htm>
<http://www.sulinet.hu/panorama/decnepsi.html>
<http://receptura.hu/cikkek/karacsony/karacsonyi-nepszokasok.html>

Szagos karácsonyt mindenkinek!

Nyakunkon a karácsony, a nagy bevásárlások és csetepaték ideje. Mindig jó előre el kell kezdeni készülni, mivel a boltokban hatalmas sorok állnak a kasszánál, és nagy a tülekedés, tömegnyomor. Ám nem kellene, hogy az ünnep csak erről szóljon. Az Advent egy csodás időszak arra, hogy átgondoljuk, mit is jelent számunkra a Karácsony. Meg kell értenünk a lényegét, a szeretetet, és együtt örülni a Szülinapossal.

Elég sok családi mesefilm van most a mozik kínálatán, mint pl. a Búbáj (Enchanted), aminek az első tíz percében ki akartam menekülni a moziból, de a végén még én is dalra fakadtam – csak erős idegzetekkel lehet végigülni felnőttként, viszont a gyerekeknek nagyon tetszik. Egy kedves Disney-mozi, amiben a mese keveredik bele a hétköznapi élettörténetekbe. És ott a Mézengúz (Bee Movie), ami szintén egy bájos film, kicsit bajos szöveccel, de annál aranyosabb történettel. Sőt, néhány moziban van Bee Movie-menü is, ami egy méhecskecápát is tartalmaz, melyet felvéve, akár méhként is végigizgulhatjuk a filmet. Sok gyereken láttam ilyet, nagyon élvezték. De térjünk át a nem hétköznapi karácsonyi filmre, a Shrek the Halls-ra.

Az ABC-n vetítették novemberben és decemberben Shrek karácsonyát (Shrek the Halls).

Bízom benne, hogy hamarosan a magyar közönséghez is el fog jutni a történet. Addig egy kis ízelítőt láthat mindenki az alábbi linken: <http://video.aol.com/partner/abcshort/the-new-holiday-classic/59960-71107>

A szereplőgárda ugyanaz maradt. Shrek és Fiona, no meg gyermekeik mellett barátaik, a bosszantó Szamár, a spanyol Kandúr és a mindig mézes Sütiemberke aranyozhatja tovább a karácsony fényét, ha szemfülesek vagyunk, és valahol lecsapunk erre a filmre az interneten vagy az ABC műsorában.

A film mindössze 22 perces, így nem valószínű, hogy a mozik műsorukra teszik.

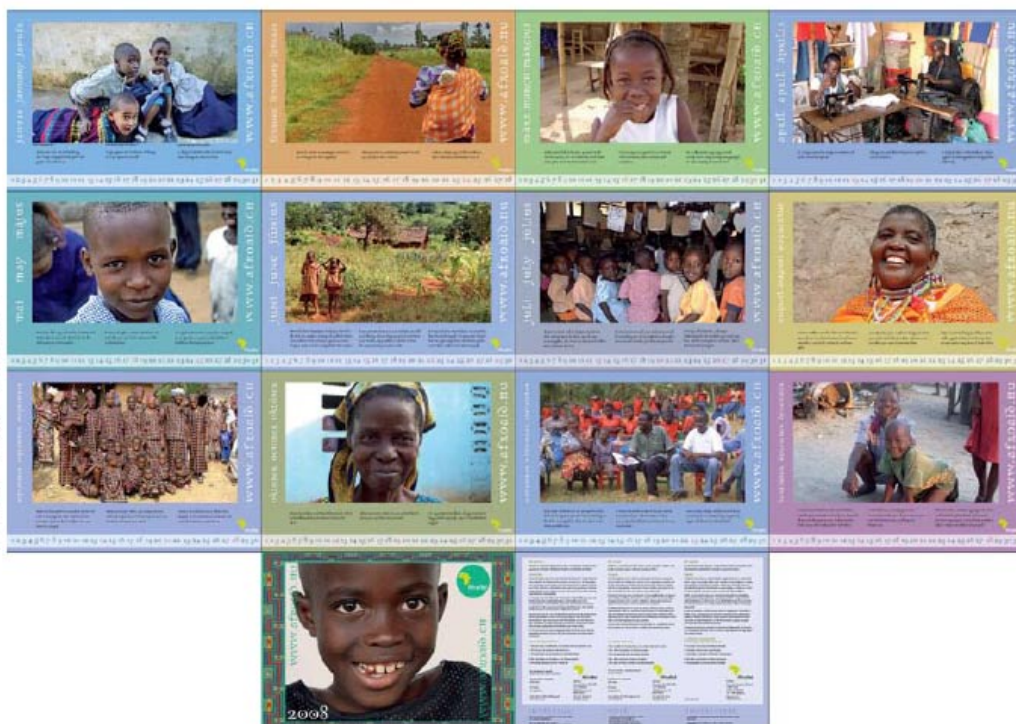
A történet az ogrecsalád első karácsonyáról szól. Mivel Shrek még sohasem ünnepelte meg a Karácsonyt – mert ogrék nem ünnepelnek meg semmit –, nem tudja, mitévő legyen. Szeretne a családjával együtt karácsonyozni, ám nem mindenki segít neki ebben.

Hirtelen szembesülnie kell azzal, hogy a Karácsony nem csak a családdal eltöltött este: ott van a vacsora, a díszek és természetesen a barátok. Vajon meg tud birkózni a feladatokkal, és elkészít mindent Szentestére? Szagos karácsony lesz, annyi szent. Salalalala lala la la!

Dobos Mónika
kép: Dreamworks

HIRDETÉS

Az Afroaid naptár megvásárlásával az Afroaid Magyarország Közhasznú Egyesület afrikai tevékenységeit támogatod.

Formátum A3
(29x42 cm)
Ára: 3500 Ft.
Megrendelhető:
info@afroaid.hu
www.afroaid.hu

AJÁNLÓK

„Rózsa a széfben”

Gondolatfoslányok – új könyvének bemutatója kapcsán – a szerzőről.
 – Nem vagyok író! – tiltakozik V. Kulcsár Ildikó, a Nők Lapja főszerkesztője, akit
 – immár hatkötetes – íróként ünnepelel a tiszteletére rendezett sajtótájékoztató közönsége.

A Casa de la Música szórakoztató-kulturális központ dísztermében rendezett könyvbemutatót összesereglett újságírók, fotósok és rajongók zsúfolásig megtöltötték a termet.
 A villogó vakok fényébe lépve, kedvesen, szerényen és kissé meghatott mosollyal fogadta a Rózsa a széfben című, máris utányomásra érett, nagy sikerű könyv szerzője az Őt ünneplők tapsát.

Kicsoda valójában ez az országszerte és azon túl is ismert és szeretett NŐ? Érzelem és értelem hibátlan arányban keveredik benne.
 Első találkozásunk eleven él bennem. Törékeny, de nagyon energikus, kortalan... Állapítottam meg a felém siető, újságból már jól ismert, mosolygós arcú Ildikórol. Aztán hosszú beszélgetésünket követően, napokig fogalmaztam, hogy mi lehet a varázsa ennek a kedves, figyelmes, hatalmas empátiával áldott, különleges embernek.
 Karizma! – kattant be a kulcsszó. Karizma, ami vagy megadatik, vagy nem. Nem vehető, nem tanulható, mert égi ajándék.
 Olyan ember ő, akinek megnyílnak, akire titkot bíznak, akitől még kérni is mernek vadidegen emberek. És olyan, hogy ha nem tud segíteni, akkor az neki fáj legjobban...
 Alapvetően vidám természetű, tud örülni a rigófüttynek, a rá mosolygó idegennek, a téli nap gyenge melegének, de a tehetetlenség elkseríti és feldühíti.

Hogy miért nem vállalja fel az írósgátot?
 Mert valóság nélkül nem megy az írás. Gazdag anyagból, az életből táplálkozik. Embergyűjteményének sorsát, örömeit, gondjait írja le. Történeteinek hősei mindig valóságosak.
 A műsort vezető Dombóvári Gábor fogalmazta meg legtalálékosabban a titkot.
 – Amit mi észre sem veszünk, Ő meglátja!

Prof, a szó legpozitívabb értelmében. Úgy kérdez, hogy beszélgetőtársa nem vállalkozhatna, hanem baráti beszélgetésként éli meg a riportot.
 Tudni szeretne mindent, de nem erőszakoskodik. Tisztelettel a másik ember titkait. Pszichológus végzettségét le sem tagadhatná. Írásaiban mindig ott van a lélekűbúr... Ahogy ott van mindig az úrinő is.
 Őt gyermeket nevel, szeret, etet és lát el közgazdász férje segítségével. Örökké siet, mégis, mindenre, mindenkire van ideje. Önmagára is...
 Rengeteg haja szőkésvörös keretbe foglalja finom vonalú, szép arcát. Hatalmas szeme tele barátságos figyelemmel, alakját pedig, megirigyelhetnék a húszévesek is. Tornázik, táncol, ahol és amikor csak teheti.
 Tehetsége és rokonszenves egyénisége a legjobb ajánlólevél. Ajtókat nyit, kunyhóba, palotába.
 Érti, érzi a másik embert. Ezért nyílnak meg mindazok, akiket a jószerecsse megajándékoz azzal az élménnyel, hogy találkozhatnak vele.
 Egenrangú félnek tekintri riportalanyait, legyen az koldusszegény munkanélküli vagy koronás fő asszonya.
 A Nők Lapja hatalmas olvasótáborba jól ismeri, szereti népszerű „Ne félj, mesélj!” rovatát. Kedves meglepetés volt, kollégájának, Kertész Gábornak gitárral kísért, Ildikóra ártirt, hajdani Koncz Zsuzsa-szláger előadása.
 „Ildi, kérlek, meséld el nekem, hogyan tegyem rendbe az életet?” – kérdezi ifjú kollégája, pedig Ő a választ is jól tudja:
 „Ha Rád nézek, előnt a szeretet, már nem félek, mesélek Neked.”

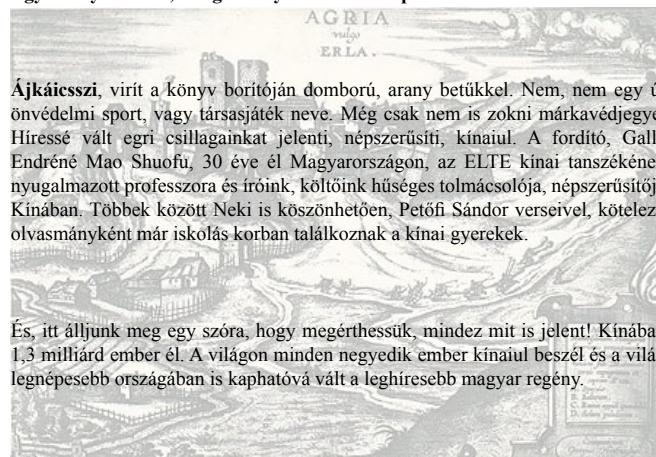
Hogy a könyvről nem írtam?
 Így van! Azt el kell olvasni, mert letehetetlenül szép és izgalmas történetekkel teli olvasmány.
 Nevettet, békét ad, elgondolkodtat... És sohasem ítélkezik.
 Befelé fordulásra, önmagunk feltérképezésére ösztönöz.
 A könyv – csakúgy, mint elődei – rólunk szól... És nekünk... Miközben minden írásában benne van ő maga is, korunk egyik nagyszónya, V. Kulcsár Ildikó.

Sági Erzsébet
 fotó: Farkas Renáta

„A falak ereje nem a kőben van”
 (Gárdonyi Géza)

Egy hír nyomában, az egri könyvbemutató kapcsán

Ájkáicszi, virít a könyv borítóján domború, arany betűkkel. Nem, nem egy új önvédelmi sport, vagy társasjáték neve. Még csak nem is zokni márkavédjegye. Híressé vált egri csillagainkat jelenti, népszerűsíti, kínaiul. A fordító, Galla Endréné Mao Shuofu, 30 éve él Magyarországon, az ELTE kínai tanszékének nyugalmazott professzora és íróink, költőink hűséges tolmácsolója, népszerűsítője Kínában. Többek között Neki is köszönhetően, Petőfi Sándor verseivel, kötelező olvasmányként már iskolás korban találkozunk a kínai gyerekek.

És, itt állunk meg egy szóra, hogy megérthessük, mindez mit is jelent! Kínában 1,3 milliárd ember él. A világon minden negyedik ember kínaiul beszél és a világ legnépesebb országában is kaphatóvá vált a leghíresebb magyar regény.

Talán nem kellene csodálkoznom, hogy Gárdonyi Géza, Egri csillagok című regénye nem jelent meg törökül, noha már 18 nyelvre lefordították. A világnyelvek mellett az észt, az örmény, a vietnami, a bolgár és az eszperantó fordítás után, most kínai nyelven is olvashatjuk a legendásan bátor, a végsőkig kitaró egriek embert és hűséget próbáló küzdelmét a támadó törökök ellen..

Idézzük fel röviden a történeteket! Ali basa jól felfegyverezett 80000 harcosával szállt szembe a maroknyi, - 2000 fős gyakorlott harcosból és a környék felfegyverzett lakosságából álló - magyar várvédő, Dobó István vezetésével. Az egy hónapig tartó sikertelen ostrom felbőszítette Ali basát, aki ekkor, egy utolsó rohamot indított a vár ellen. A védők serege jelentős veszteséggel, reménytelennek tűnő, veszítésre álló pillanatban fordította meg rendíthetetlen hittel, hősi elszántsággal és némi asszonyi segítséggel a helyzetet. Erkölcsei erejüket látva maguk a törökök is megrendültek és 1552. október 18-án éjszaka eltakarodtak a vár alól.

A korabeli Európa ünnepelel. A XVI. Században az egriek elsőként védtek meg egy stratégiaiul rendkívül fontos magyar végvárat, az egész Felvidék védőbástyáját.

1552 a hősi helytállást, a hazafiság jelképét és az összefogás győzelmét is jelenti. Szimbólum, hogy egy maroknyi ember a lehetetlenre is képes, ha szívében bátorság, karjában erő és lelkében hit van.

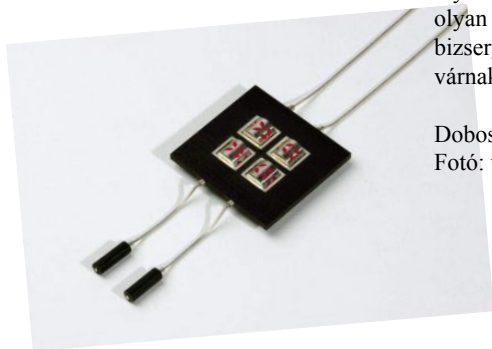
Sági Erzsébet

kép: internet

Kisült-e már a kalácsom?

A hazai design-ékszerészek nagyjainak kiállítása tekinthető meg a Sterling Galériában 2008. január 4-ig. A téma a karácsony, ezért is kapta a „Kisült-e már a kalácsom” nevet a kiállítás. A kiállított tárgyak között található olyan nyakék is, amivel vajat lehet kenni, és van olyan is, amit ha felveszünk, a szilveszteri pezsgő bizsergetését érezzük. Minden kíváncsi embert várnak a kreatív, szép kivitelezésű tárgyak.

Dobos Mónika
Fotó: www.port.hu

Keressük 2008 zöld irodáját!

2008-ban ismét megrendezésre kerül a Zöld Iroda Verseny. A KOVET várja bármely olyan vállalat, hivatal, intézmény nevezését, ahol irodai munka folyik. A díjra pályázhatnak a már környezet- és emberbarát módon üzemeltetett irodák és azok is, akik a közeljövőben térnek át a zöld iroda működtetésére. A győztes intézmény elnyeri a „2008 Zöld Irodája” címet!

Az energiatakarékos és intelligens irodatechnikai berendezések megválasztásával, a papír-, energia- és vízfelhasználás optimalizálásával, az irodaszerek, takarítókészletek beszerzésénél környezetvédelmi szempontok figyelembevételével, az irodabútorok gondos kiválasztásával, az iroda levegőminőségének optimalizálásával nemcsak munkatársai, alkalmazottai munkavégzési hatékonyságát növelheti, de jelentős pénzügyi megtakarításokat is elérhet. A versenybe bekapcsolódó irodáknak két hónap áll majd rendelkezésükre, hogy a lehető legtöbbet kihozva irodai működésükből Zöld Irodává váljanak. 2008 Zöld Irodája díjat a 2008-as Zöld Iroda Kiállításon ünnepélyes keretek között vehetik át a győztesek.

A legjobbaknak a kiállításon és a program honlapján is lehetőséget biztosítanak szervezetük és legjobb intézkedéseik bemutatására. A versenyről és a részvételi feltételekről részletesen olvashat a www.kovet.hu oldalon Megéri csatlakozni!

Forrás: www.greenfo.hu

Kiskarácsony

“Kiskarácsony, nagykarácsony...” – hallatszik szinte minden metróaluljáróban a Ferenc körüttől a Nyugati pályaudvarig...
...Cigányasszony plusz két kisgyerek a kórus alapfelállása.

Első reakció:

Karácsonyi hangulat. A szeretet és béke nevében felébredő sajnálat: szegény gyerekek a fagyban, hidegben. Biztos éhesek, adni kéne egy kis pénzt nekik.

Második reakció:

Valami nem stimmel, a dal hibás. Még az anyjuk sem tudja jól. A karácsonyi hangulat elmúlik, már csak a szánalom marad.

Harmadik reakció:

Elemezni kezdem a láttottakat.

Az anya tekintete nem a fájdalomról árulkodik. Szemében kapzsiság és sóvárgás. A gyermek csak egy eszköz, mely a bevételt biztosítja. Ami jön egyenesen az ő markába, mely szüntelenül nyitva van, kérően üresen.

A gyerekek rendezett ruházatban, némelyikük már iskoláskorú, de akkor miért nincs iskolában?

Néha cumi a kezükben. Hiába öregek már hozzá, sokkal látványosabb, sokkal szánalmasabb.

Mikor a gyerek abbahagyja az éneklést, anyu megszólal, fenyegetően, parancsolón: „Énekejjé má! Hangosabban, hangosabban!”

Nézem az emberek arcát:

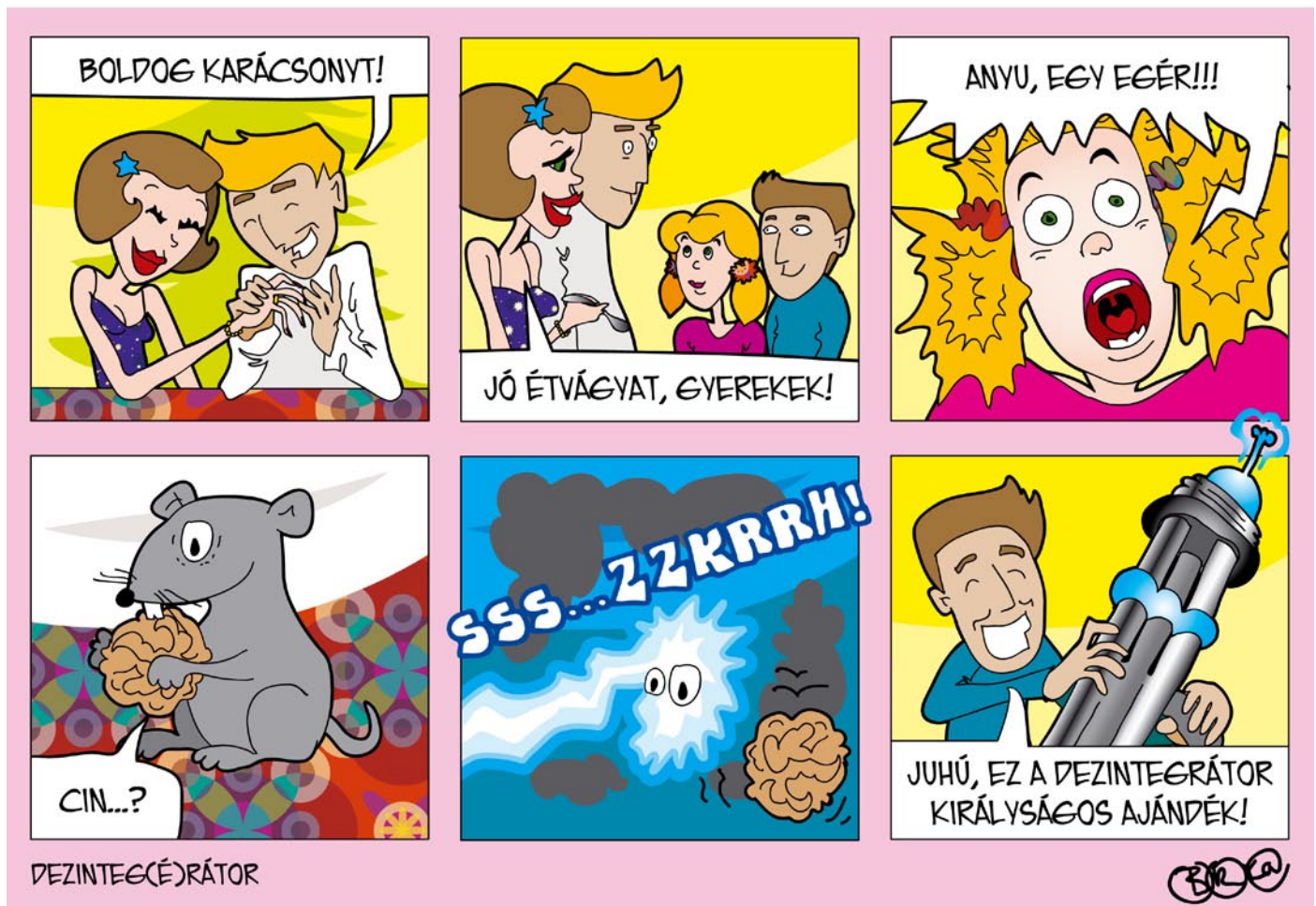
Érkezik egy kislány az édesanyjával. Elkerekedik a szeme, szinte már fél a látványtól, és a mami szoknyáját rángatva szinte követeli a magyarázatot a jelenségre. Nem hallom pontosan anyja válaszát, de látszik a párbeszéd, hogy az máris vesztett. Pénzt ad a kislány kezébe, aki odaadja az éhes tenyérbe. Az éneklő szájához tartozó szemek nem változnak. A pénz gyorsan eltűnik, majd újra a csupaszból, agresszív, követelő üres tenyér kerül elő.

A következő adakozó egy negyvenes nő. Látszik rajta, hogy anyuka. Látom az arcát. Szomorú mintha saját gyermekeit látná. Látom a szemét, mely hirtelen bepálosodik, majd kitisztul, azért, hogy könnyebben vegye elő a pénztárcát. Gyorsan pénzt nyom a marokba, és elsiet. Olyan sebesen, ahogy tud. Hátra sem néz, mintha szégyellné azt, amit csinált. Közben talán rájött, a gyerekek azért vannak ott, mert az ilyenek, mint ő, pénzt adnak... Az egész undorító körforgás részévé vált, s így beszennyezte a saját lelkét is. Ahelyett hogy a lelkiismeretén könnyített volna, mint minden felületes ember, csak zavart okozott neki az adakozás.

A reakcióm düh és tehetetlenség... Az erkölcsi kérdés adott...

Békés boldog karácsonyt mindenkinek!

A.F.

DEZINTEG(É)RÁTOR

B.C.

AZ ITT SZEREPLŐ TÖRTÉNET FIKTÍV, MINDEN EGYEZÉS A PUSZTA VÉLETLEN SZÜLEMÉNYE. :)
BC@K@ GARANTÁLJA, HOGY A KÉPREGÉNY ELKÉSZÍTÉSE FOLYTÁN ÁLLATI ÉLŐLÉNYNEK NEM ESETT BÁNTÓDÁSA.

Karácsonyi kísértetek

„Hejh, szép az istenes legenda,
A csillag, a jászol, az élet,
Ki lehetne még vele húzni
Talán még néhány ezer évet...”
(Ady Endre: Békesség ünnepén)

Százan vannak. Nem is, több ezren. Végigsuhannak a díszes utcákon, föl a fáradhatatlanul görgő mozgólépcsőn – milyen vicces paradoxon, hogy a kényelmet biztosító lépcsőszalag tetejére érve egy fitneszterem reklámjára esik a pillantásuk. Kényelmesen andalognak fölfelé, vigyázva, nehogy a nemrég elfogyasztott gyorséttermi kaja megfeküdjön a kétes alapanyagokon edződött gyomrukra.

Fényáradat ömlik szét a plázában. Fagyos ez a fény, nem őszinte, mintha hideg üvegdarabok bóklszánának a robusztus falak között. Karácsony közeledik, a szeretet ünnepe. Nem hangzik közhelyesen? Pedig nem kellene annak lennie. Csakhogy a reklámok világában veszteglő ember számára ez csak üres klisé, egy jó kis szlogen, amivel rásóznak egy újabb – nélkülözhetetlen (!) – árucikket, a civilizáció újabb krémjét. És tényleg... Mit látok a nagyvárosban, bárhova is lépek? Villogó, retinát égető lámpák, vakító LED-ek, a fákra tekeredő, hamis álmokat kergető gyöngylámpák – pedig ez utóbbi még tetszik is, amíg bele nem botlom egy újabb harsány reklámplakátba. Ez már a... Hányadik is? Képtelenség számolni.

Belépek a pláza szemét gyönyörködötető, pazar fotocellás ajtaján. Olyan, mint egy éhes száj, amely elnyeli a vásárlók tömegét, ráadásul nem is titkolja elégedettségét. Igen, tökéletesen megfelel a célnak.

Kísértetek özönlik el a bevásárlóközpontokat. Foglyok, számalomra méltó lelkek, a reklámpiac szerencsétlen áldozatai. Arctalan idegenek: a személyiségüket levetették az ajtó előtt. Odabent nem számít, ki vagy. A lényeg a zsebedben van. Az dönti el a státuszodat, amint beléptél. A tárcád tartalmától függ a szívélyes fogadtatás. Csak nézed, amint ezer áttetsző alak suhan el melletted minden másodpercben. Ki tudja, mióta nyelte el lelküket az álnok büszkeség palotája? Pokolban ragadtak mindörökre, de nem tudnak róla. A boldog öntudatlanság csapdájában vergődnek. Karácsonykor erősödik a csábosan sorvasztó vonzerő, míg a szörnyeteg jóllakik.

Én más ünnepről álmodom, távol a pattogó fűzértakaróktól, az örült hajtástól, az üzletközpontok ölelő, de végzetes ígéreteitől. Egy régi

karácsonyról, amikor vastag hótakaró borította be a környező dombokat, a fák és az ablakok jégvirágot bontottak, a sötétkék hajnali égbolton pajkos csillagok kacsintottak a földre. Csöndes ünnepről, melyet a kisváros harangjainak kongása nyitott meg. Ünneplő emberekről, pirospozsgás gyerekekről, akik harsogva rohantak szánkózni a domboldalra. Gyertyafény öntötte el az otthonok meleg ölet, a fenyőfa illata és a dalok harmóniája melengette a lelkeket.

Énekelnek-e manapság a fenyőfa alatt? Aligha. A lényeg, hogy minél drágább ajándékokat nyomjanak a másik kezébe – sőt, hálás lehet az, akit személyesen ajándékoznak meg. A karácsonyi üdvözlőlap is régimódi: „kiment a divatból”. Különbösen is, sokkal egyszerűbb a legújabb drága mobilról sms-t küldeni vagy e-mailt. Mondjuk ki: személytelenekké váltak az ünnepeink. Az örökös lótas-futás megtermi gyümölcsét: kísértetké válunk. Nem szellemekké, ők tudatosan működnek. A kísértetek zavarodott lelkek, akiknek valamilyen elintézetlen dolog miatt kell bűnhődniük szánalmas állapotukban. Mondjuk ki: az utcákon garmadával rohangálnak a kísértetek. Egyre halványodó reménnyel, elmosódott vonásokkal – talán jobb is így, még megrémülnének, ha tükörbe néznének.

Hősnek születünk vagy vakondnak, mely a föld alatt túr és nem ismeri a Napot? Gennyes orgiák ingerelnek, lenyeljük a pénzt és a haragot, aztán elmerülünk a mocsárban.

Nem számít, ha elfogy a levegő, csak a zöld nyálkahuszár erősen tartson, érezzük, hogyan csap be a mennykő, hogyan kúsznak orrunkba a méreglegyek, hogyan zabálja májunkt az önzés. Élvezzük a rongy életet, kívánjuk a mámoros dohányfüstöt, kéjt nyújt a fullasztó alkoholbűz. Mindegy, kivel bújunk ágyba, csak érezzünk végre valamit. Valamit, ami elhallgattatja azt a sípoló, sutyorgó vén banyát az agyunkban, aki folyton felébred, ha pénzért embert ölünk, kutyát nyüzünk, árvát verünk, anyát fojtunk, vagy csak nyögünk a náthától, panaszkodunk, ha dolgozni kell, és belerúgunk az útszéli koldusba.

Kikaparnánk agyunkból ezt a dobot, gyűlöljük, ha megzavar élvezet közben, de nem vágthatjuk ki! Nem! Nem megy! Elcsendesíteni egy örök vulkánt? Lehetetlen! Mégiscsak jobb annak a fekete alaknak, ki a hegytetőn ül és olvas. Nem bántják sikolyok éjszaka, sem haláldobok, melyek pusztulásról döngenek. Nem bántja őt a vén banya, ki esténként belép hozzád, és azt mondja: „Eljöttem érted én, a Lelkiismeret!”

Farkas Renáta
fotó: Fejér Bálint

hirdetés

Csak ennyi Palyazatiro.hu

Palyazatiro.hu szakértelem.

“Magyarország számára a 2007-2013. közötti időszakban közel

8 000 milliárd forint Uniós és hazai fejlesztési forrás válik elérhetővé.

19. század vége óta nem látott fejlesztések indulhatnak meg hazánkban.”

WWW.PALYAZATIRO.HU

„A világ álma mély...” (Csendes éj)

Már kukucska, készülődik és jön! Várjuk szívrepesve, évről évre. Van, hogy békét hoz, boldogságot, és van, amikor könnyes szemmel, emlékezve állunk, mert valaki hiányzik a fa mellől.

Az egyik házban egyetértés, meghitt hangulat köszönti, a másikban, kötelező programként állják körül a fát, csomagolják be és ki a méregdrága ajándékot, és nézik lopva az órát, hogy mikor léphetnek már le.

Elhessentem ezeket a gondolatokat. Adventi készülődésembe csak a jó emlékeknek van helye. Felidézem a tavalyi ünnepet...

Számomra a csengettyű hangja, a vanília- és fahéjillat, gyertyafény és fenyő zöldje, a papír zizzenése, ragyogó szemek és a Csendes éj dallama, szeretteim ölelése jelenti azt, hogy itt van, beköltözött hozzánk Karácsony!

Képeslapokat, e-mail-t írunk, telefonálunk, vásárolunk. Cipekedünk, rohanunk, hogy majd az ünnep napján lecsendesedve, lelkünket és a fenyőt ünnepi díszbe öltöztetve éjfélt misére menjünk, ajándékot adjunk-kapjunk...

A temetőkből megjelennek apró koszorúink, megállunk és emlékezünk Rájuk, akikkel valaha együtt készülődtünk az ünnepre, és akik évről évre egyre jobban hiányoznak.

Aztán hazamenve feljebb veszem a fűtést, mert valami nagy-nagy hideg árad szét bennem.

Teszem a dolgom, sütés-főzés, fadiszítás... Közben egy pillanatra megállva, gyertyát gyújtok a hiányzókért. A lángocska táncolva vigasztal... Már nem fázik annyira a lelkem. Bár nem akarom, de potyog a könnyem... Megkönnyebbülök.

Orrfúvás és fogadkozás, hogy megbecsülöm mindazokat, akik még vannak nekem...

Csengetnek. Hidegtől piros orrú vézna asszony hadarja monoton szövegét, hogy ellopták a pénzét, nem tud hazautazni. Adok, hát persze... Mohón nézi, mennyi... Látom, többet várt. A konyha melegében jut eszembe: jaj, teát, süteményt gyorsan! Futok, hátha elérem. Még látom, ahogy beszáll a sarkon túl rá váró autóbába. Csalódott vagyok, de nem bánom. Jobb így, hogy tudom, nem várja éhező gyereksereg.

Sok éve bevezettük, hogy a velünk élő állatokat is összehívjuk és megajándékozunk szenteste. Ilyenkor ünnepi beszéd jár és egy új játék. A beszédet én mondom... minden évben újat. Csillag szemű Burkusom türelmetlenül várja, hogy befejezzem, és végre magáévá teghesse minden idők legszebb, sípoló, műanyag disznócskáját.

Itt járok a gondolatban visszapörgetett és újrajátszott tavalyi ünnep felidézésében, amikor a kamrarámolás közben kezembe akad egy csomag toalettpapír... Bontom, és viszem a helyére. Mintás, rajta felirat: „Merry Christmas” és rajz. Sírjak, vagy nevessek? Pajkos mosolyú rénszarvas álldogál csillagszőnyegen... Gurgatom tovább... A következő kockán egy helyes, törlésre kínált feneket látok, mely fölött, elégedett széles mosollyal pillant rám cakkos agancsa alól ismét a rénszarvas.

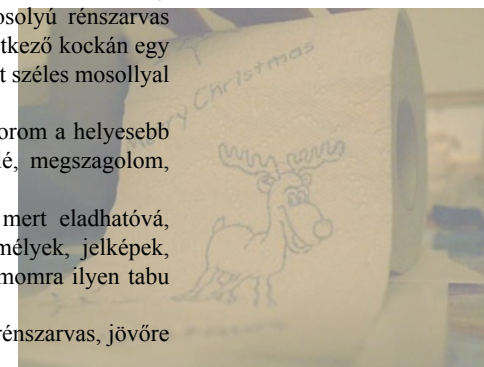
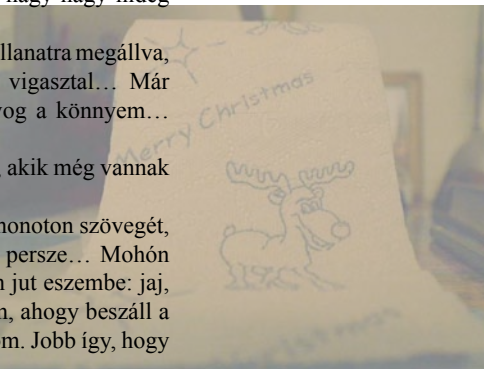
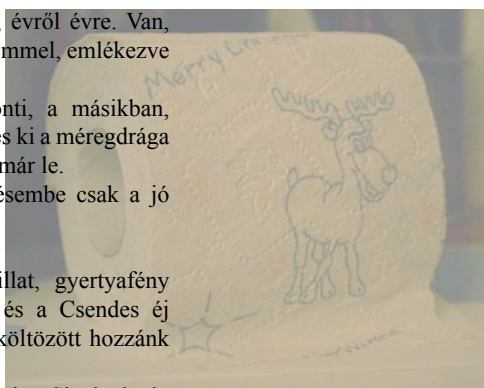
Nem tudom eldönteni, hogy felháborodásom vagy humorom a helyesebb reakció. Automatikus mozdulattal hajlok a tekeres fölé, megszagolom, majd elégedetten nyugtázom, legalább nem fenyőillatú.

Tudom, hogy a reklámnak helye kell, hogy legyen, mert eladhatóvá, ismertté teszi a terméket... De vannak ünnepek, személyek, jelképek, amik nem használhatók fel reklám céljára. Nekem, számomra ilyen tabu a karácsony is.

...És már nem is merem továbbgondolni, hogy ha idén rénszarvas, jövőre majd melyik karácsonyi szimbólum kerül a WC-papírra.

Sági Erzsébet

fotó: Farkas Renáta

Cukros víz

Butykaszéles. Háromszáztizenegy léleknyi kiterjedésű zsákfalú a város és a hegy közé ékelődve. Két szemrehányás közt az elveszett mutatóujj. Egy kis zűr és egy kis zavar támogatja jobbról is, balról is a falu közigazgatását, gondjuk azonban nincs sok erre az itt élő embereknek, a település mindig is filozófiai kérdésnek tekintette hovatartozását. A városatyák időről-időre küldenek egy tejfölösszájú legénykét, leginkább beugratásból, ugyan, keltse már fel a helybeliek érdeklődését egynémely nyilvánvaló tévedés tekintetében. A mindenkori küldött egyik lábáról áll a másikra, azt sem tudja, hová legyen zavarában a nemtörődömséget látva. Mert ezeket az embereket a legcsekélyebb mértékben sem izgatja a tény, hogy Butykaszéles nem létezik. A kérges mancsok csak legyintenek. Ha nincs, legalább meghónni sem kell benne. A polgármester azonban nélkülözhetetlen. Ő maga is ezt mondja, s legyint a városi önkormányzatra. A doktor meg a társadalombiztosításra, a polgárország a városi rendőrségre, a lakosság a globalizációra. Az államhatósági intézkedések az összes létező szemszögből feleslegesnek bizonyultak a város és Butykaszéles közös történelme során. A hülyeség és a konokság ellenében máig nem hoztak törvényt. Azt meg a hülye is tudja, hogy valakit mindig meg kell kenni ahhoz, hogy a dolgok jól működjenek. És itt olyan jól működnek a dolgok, hogy a csodák is túléltek a háromnapos próbaidőt. Így lehetséges, hogy a falu százhetvenöt éves láthatatlanságát dicsőítő eseményekről még a kereskedelmi televíziók lelkes riporterei sem tudósítanak.

Gizi a testét árulja. Géza alkalmanként vesz belőle. Gizi és Géza féltestvéri vérrokonságban állnak, ám ez előttük tisztázatlan. Felmérések kimutatták, hogy a szerző az olvasóban az efféle titkok kifecsegésével egyfajta várakozást ébreszt a helyzetkomikumokkal szemben. Egy szokványos, helyzetkomikumokra épülő történet végén mindig elérkezik a leleplezés ideje, az olvasó ezt a pillanatot várja. Szeretjük az elsápadásokban bővelkedő nagyjeleneteket. A tudás hatalom. Mások nemtudása biztonságérzetet nyújt a tudóknak. Ez nem egy szokványos történet.

Géza a gumicsizmáját húzza, készül a hegyre, megtenni szokványos csütörtöki sétáját a susnyásban. Egészen bizonyos, hogy útba ejti a kisboltot. Felelőtlenség volna nem így járni

el. Kimerült ugyanis a csokoládékészlete. Béluskát, a boltos fiát meg kitömi hóval, ha megint utánozni kezdi huttyant járását. Talán betér a kocsmába is. Szegény feje tele van kérdésekkel, a válaszokat néhány hörpintés távolában sejtí. „Milyen szép nagy a farkad!” – recsegi a résnyire tátott furdőszoabaajtó. „Anyád! Hagyjál pisálni!” – feleli egy dallamos bariton. Rajmund az. A faluban neki van a legkisebb, attitűdje ezzel fordítottan arányos. Gizi takarított, kirakta hát a porallergiás Harakirit a furdőszoába. Harakiri első ránézésre egy véres rongycsomó, másodikra már emlékeztet egy papagájra. Még növendék korában kapott egy apró tükröt – Gizi szerint fontos az önazonosság –, azóta leli örömét az öncsonkításban. Már tükrök nélkül is megy neki. „Giza! Mi a frászt szeretsz ebben a madárban?” – üvölti Rajmund a hálóban ereszkedő mellett nézegető Gizinek. „Felderít az a kis barom.” A nesztelenül tovaillanó öt másodpercben meggondolja magát egy névtelen telefonáló. „Rohadjatok meg!” – helyezkedik a kontextusba némi habozás után a több sebből vérző papagáj. Géza a kucsmája alatt gondterhelten pislogva kilép Gizi házából. Sarkával beteszi maga után az ajtót.

Borneó, az epilepsziás ír szetter idén is egy kiadós rohammal tüntet a karácsony ellen. Nyúszítása óvatos fahéjillattal keveredik, mely megtévesztésül a sarkon harsány sárgát okádó Zsiga böllér irányából érkezik. Géza gumicsizmája óvatlanul veszi be a kanyart, szitkozódva sárgállik az első hóbuckáig. Még negyvenkilenc lépés a boltig, nagy baj már nem lehet. Magabiztosan nyikorognak a zsanérok, a küszöb megszokhatatlan buktató. „Szervusz, Károly, kérlek. Egy Tibit, légy szíves.” „Nem jött meg a szállítmány. Mindent elvitt a Bocskorné annak a kis hájpacninak. Bazmeg, hogy milyen kövér az a gyerek! Csak Katica tejbevonó van. Kéred?” „Pult alatt?” „Duna kavics. Az nekem kell a csönd ellen.” „Add azt. Csütörtök van.” „Na jó. Csak neked. De ésszel ám!” A neszező forintokra rákacsint egy olcsó neoncső. A zsanérok megisméltik önmagukat. Károly kiskereskedő sötéten néz a tizenkét tábla tejbevonóra. Odakint Béluska vérző feje halkán pityeregni kezd.

Kétes értelmű mondatokat vonatkoztat a Kisjézusra az ásitó kocsmáépület. Sok éve áll, mégis van benne még lendület. Merena szabót kifele viszi egy lódukat, ajkairól heherészve csap bódult homlokára a pára.

Csúnyán esik az üde levegőn, kaporbajusza elferdülve ministrál a világi papok lármájához. Esetlenül kap egy pár gumicsizma után, Géza azonban esendőnek bizonyul bennük. „Figyelj, Géza! Ha már idefeküdtél mellém, adj egy rugót, szomjas vagyok!” „Nincs. Majd a Gizi ad. Mondd, hogy a Rajmund küldött.” „Messze van. Addig szomjan halok.” „Akkor már ügyis késő. Egyél havat!” A szabó szabódva veti szét tagjait, a világ kirtartóan forog 465,11 m/s sebességgel, immár nélküle. Behunyja szeméit, nézni sem bírja ezt a rohanást. Géza felül, emelkedik, álltában lenéz gumicsizmáira, jó vétel volt. A kocsmában minden pohár egy részeg keze után nyúl, csak a polgármester iszik üvegből, átsugárik rajta a pálinka tekintélye, az ünnepi beszédre készül. Szalonna cserélődik disznóságja, a csapos Zsike bugyogója három királyokra, mind Mátvás. Kegyes az idő, készsleges a tér. „A cicifix nem kell?” – domborítja üzleti vénáját a Zsike. „Minek? Az már aligha szagosmüge, virágom” – kacsint Kőkényesi doktor, az ismert eredetű bugyogóval pajzánkodva. Géza némán figyel a jelenetet, nadrágja megnyugtatóan domborodik. Legalább Duna kavics. Kér három felest. Épp ennyi kérdés foglalkoztatja. A legnehezebbet hagyja utoljára, spitz rummal, az már merőben metafizikai. Az első köre egy feles vodka a kvizjátékban. Néhány könnyes pillanat múlva már köpi is a választ: feltehetőleg azért izgatja a vérző papagáj látványa, mikor együtt van Gizivel, mert roppant igazságtalannak tartja az univerzum részéről, hogy beleszeretett egy olcsó szajhába, s egy másik szenvedő lény jelenléte meglepedéssel tölti el. Gizi igazán felemelhetné a tarifáit. Egy kapcsolatban rettentő fontos, hogy az ember tisztelni tudja a partnerét. Második. Törkölypálinka. Nehéz ügy. Mi végre van az ügy, hogy gátat szabunk önnön képességeinknek? Miért kell minden nyüves nap legyőznünk önmagunkat, ha el akarunk érni valamit? Nem, nem. Sokkal helyesebb így a kérdés: mi a büdös francért nem kapunk olyan képességeket, amelyek megfelelnek az energia-minimum törvényének? Mert ott van ugye Krisztus Urunk. Tökéletesen alkalmas volt a keresztthalára. Az meg ugye nagy könnyebbség, ha túl vagy rajta. Csak egyszer kell elszánnod magad. Nem válasz ugyan, de Géza engedékeny hangulatban van, elfogadja határesetnek. Harmadik. Rögton tudja, hogy az életnek nincs semmi, de semmi értelme, így fogja a rumot, elsétál a meztelen Zsike mellett, s meg sem áll Merena szabó kocsmáajtó előtt heverő mozdulatlan alakjág.

„Szomjazol még? Nesze. Igyál egyet az élet misztériumára!” E szavak mennyei muzsikaként hatnak a szabóra, megkockáztat egy elsiített feltámadást. „Az életnek nincs semmi értelme, komám. Hidd el, a szédülés a lényeg!” – azzal felhajtja a rumot. Még az éjszaka kileheli lelkét a városi detoxikálóban, miután hosszas vita támad társadalombiztosítási jogviszonya körül. Géza rápillant karórájára. Úgy számolja, durván egy órája lehet még a cukorkómáig.

Reccsen a hó, nyikordul a két gumicsizma, tizenöt fokos szögben ívelnek át a komoran derengő horizonton Géza csámpás lábnyomai. Rakja őket szépen sorba. Kutya ugat az ellenkezes faluvégen, vakarózva ácsingózik szalonnabőrre. Vágykonstancia. Az elérhetetlenség enyhet adó állandósága. Ami biztos, biztos is marad. Szeles az esteledés. A közelítő susnyás zörgő rejtjeleit hangicsálja, ezer szeme belebámul a rusztikus civilizáció fodros kéményfüstjébe. A magasban mondattá érnek össze a szürke gomolybetűk. Két varjú becézget egy darab eltévedt szalonnabőrt. Egymást is csipik szívközelben. Telik a Hold, múlik a falu. Géza rágyújt, kissé rogyadozva követi a parazsat. Meredek cikk-cakkvonalban halad. Besűrűsödik körülötte a magány, mögötte cserjeágak csapnak láthatatlan arcokba. Lenóra javasasszony is kap belőle. A megtorpanó gumitalpak tétován fordulnak vissza a falu irányába. „Lenóra...” Jó időben, rossz helyen, pszichológia doktorival. Ez volt Lenóra. Géza randevúra hívja a holt javasasszony szellemét. Az szavakba öltözve érkezik jobbról. „Géza, te jó ember vagy, és olyan eszes, hogy ha egy kicsivel több lenne belőle, meg tudnád számolni az agysejtjeidet. Nem is mondom neked semmit. Csak tudd, hogy jónak lenni mit jelent. Az olyan, mintha ütésre várva egész életedben feszítenéd a hasfalad.” A férfi ajkai finom táncot lejtének, mint fátyszövet a huzatban. S Géza bizony befeszít. Az egész napos koplalásban felfűvődve ezzel meghúzza a ravaszt. Hamarjában tisztázza is magában: ez csupán bölcséletnyi fíngadozás két létállapot között. Folytatja útját. Pár lépés után elhatalmasodik rajta a rosszsullét. Feltekint a Holdra. Két sápadt arc egymásrabámulása. Térdre omlik, szíve kalapál, letépi nyakából a kötött sálát. Előkotorja nadrágzsebéből a zacskó Duna kavicsot. Rásandít a csütörtöki megváltásra. A gyér fényben önfeledten fickándoznak szemei előtt a betűk. Cukormentes. „Azt az Eu-konform Úristenit!” Gézát kiveri a cukormentes víz. Alant a polgármester torkát köszörüli, Zsiga böllér a sarkon zöldre vált...

Mörderlin
fotó: Lőrincz Edina

Földre szállt...

Lassan, komótosan szállingóztak a hópelyhek az utca sok cipősarkat, hullámpapír ágyat és szemetet látott kövére. S ahogy a tél csodaszép hírnökei tették a dolgukat – hullottak –, úgy szintén munkáját végezve kémlelt egy fehérkabátos úr a háztetőn ülve.

Nem zavarta senki, ahogy évezredek óta nem tették, hiszen az emberek, akik most sietve kavarogtak lent a lábai alatt – nem látták őt. Csak nagyritkán jelent meg ebben a fehérkabátos jelmezben, hogy minél jobban beleolvadhasson a földi körülmények adta szerepébe. Foglalkozása szerint hírvívő-megfigyelő volt, spirituális transzmitter – vagyis angyal, angelosz, kérub vagy szeráf, lépcső a természeti és az afeletti között. Már több mint négyezer éve megkapta a feladatkörét, mivel az időtől fogva kezdett nőni az emberiség száma a Földön. Mindig talált tennivalót, kapott munkát a Magasságostól: vigyázott bizonyos személyekre, kísérte őket, de amit a legjobban szeretett, az a megfigyelésük volt.

Ezeket a napokat kedvelte igazán, ami már kétezzer esztendeje szokás lett a bolygó bizonyos részein: az emberi lények a Magasságos természeti manifesztációjának, Krisztus születésének napját ünnepelték. Ilyenkor megleshette szívük mélységeit: vágyaikat, fohászaikat, bánatukat. Kicsit beleláthatott abba a titokba, hogy miért az ember kapta a legnagyobb Ajándékot a Földön, a megváltás örömét... Amit egy öröklétű angyal soha nem kaphatott meg, a gyarló, véges ember magáénak tudhat – olyan rejtély ez, melyet nemcsak ő, de társai is évezredek óta kutatnak.

A feladatköre mellé különleges segédeszközt kapott a fehérkabátos úr: olvashatott az emberi nemzedék gondolataiban. A kavargó tömeg, a siető árnyak és a meg-megálló lények elméjében utazott; hallgatta, nézte a cikázó emlékfoslányokat, furcsa, félbehagyott vagy ki nem mondott szavakat... Micsoda adottság, bárcsak meglenne az embereknek is, jutott eszébe egyszer, még régen, amikor nagyon keveset tudott még ezekről a földi lényekről. Aztán éretté vált, tapasztalt angelosszá vált, aki rájött, hogy jobb, ha az emberek nem ismerik egymás gondolatait, mert megrémülnének tőlük vagy visszaélnének vele...

De ilyenkor, amikor karácsonyfának öltözött fenyők álldogáltak a feldíszített terek közepén, kisgyerekek fogócskáztak a kedves arcú hölgyek körül – visszatért bele ez a nosztalgikus, régi gondolat. Olyan védtelennek és elveszettek tűntek az ünnep felé közeledő népek, talán megmentette volna őket egy-egy titkos, elfelejtett, visszatartott, szeretettel teli szó...

Leszállt a háztetőről, lassan, hogy suhanását a szél se érezze meg. Nehogy jelentsen az ellenségnek, és az megzavarja terveit. Középről akarta hallani a sietve gomolygó tömeg minden egyes gondolatát. Emberről emberre, anyáról gyermekre, férfiről nőre és koldusról karácsonyi énekeket éneklő kórusra...

„Mit vegyek? Az a piros jó lesz... Nem, inkább a zöldet. Vajon melyik tetszene neki, a piros vagy a zöld?” – ütközött bele majdnem egy elmélázó asszonyba, aki kesztyűket válogatott az üzletsor egy standja előtt.

„Kiskarácsony, nagykarácsony, küült-e már a kalácsom, ha küült már, ide véle, hadd egyem meg melegébe...” – hajtott el tőle pár méterre biciklin egy dúdoló férfi, akinek az elméje tele volt a dal szövegével. Milyen jópofa! Még a fehérkabátost is felvidította.

„...két kiló cukor, két kiló liszt, fahéj, hm... Tej is kell, bejglit nem sütök, majd inkább megveszem... De sok dolgom van, Istenem, de sok dolgom van, csak a felét átadhatnám valakinek!” – csapta meg szellemi füleit egy boltba igyekvő anyuka lelki sóhaja.

„De szeretném, ha Anyuék megvennék nekem azt a traktort!”

„Micsoda emberek vannak! A lábamra lép... Azt se mondja: bikkmack! Mindjárt beszólok neki...” – ráncolta homlokát a metrőlejáró lépcsője mellett egy idős hölgy, de csendben maradt. A kamasz, aki sietve letiporta sajtó lábait, ügyet sem vetve rá, cigarettára gyújtott, majd felpattant az éppen megálló villamosra.

Ezer és ezer elme nyílt meg a hírvívő előtt, aki szorgosan megjegyvezve gondolataikat egyre csak fülelt. Nagyon élvezte ezt a feladatkört, mert minden vágya volt megismerni ezt a furcsa, ellentétekkel terhelt fajt, az embert magát.

Elhatározta, hogy most leül a padra kicsit, vigyázva, hogy mellette bőven elférjenek a villamosra várók. Összehúzta kabátját, elrejtve szárnyait, hiszen őt, ha most látják, humanoid formában kell látniuk. Mi értelme lenne ezekben a különleges pillanatokban a frászt hozni rájuk?

Egy középkori férfi üldögélt mellette, szatyor volt a lába között és egyik kezében cigarettacsikket pöckölgetett az ujaival.

„Mi lenne, ha most egyszerűen csak megtenném? Felállnék, odamennék és beugranék? Amikor jön a tuja. Csak gyorsan... Kit érdekelne? Vajon megpróbálnának megállítani? Számítanék én bárkinek is? Hiányoznék valakinek? ...Meg kell tennem. Nincs értelme már tovább csinálni. Csak legyen vége... Csak legyen vége...” – ezzel felállt, ám ekkor a fehérkabátos úr megmarkolta a karját.

- Ne tegye!

Az elcsüggedt, kiégett szívű férfi ijedt tekintettel nézett rá. Honnan tudta?

- Mit akar? – tépte ki a karját az erős szorításból. – Hagyjon békén!

Felvette a szatyrát, és dühöngött, mert elment a villamos, ami segített volna befejezni az elrontott életét. „Rohadt karácsony” – őrvögött belül. Miért pont ma? Miért pont ő? Miért nem végezheti el azt, amit megkedvelt?

- Nem kell megtennie – felelte ez a furcsa, fehérkabátos szerzet.

- Magát meg honnan az úristenből szalajtották? – rivallt rá az életehagyott.

Az úr elmosolyodott.

- Hagyjon magamra, hagyjon elveszni! Különben is, ismer engem? Úgy néz rám, mint egy örült, mit képzél, ki maga? Honnan tudja, mire készültem? És különben is, mi köze hozzá? Törődjön a saját dolgával! – folytatta a kiabálást a férfi.

De már nem tudott hova menni. A villamos elment, a reménye szertefoszlott, lakni már nincs hol. Az egész karácsonyőrület számára iszonyatos fájdalommal erősödött. Mintha minden ellene lenne, minden!

A hírvívő csendesen és nyugodtan üldögélt a padon. Kereste azt a gondolatfoszlányt, amit megragadva megmentheti ennek az embernek az életét...

A középkori férfi erőltlenül lerogyott mellé a padra, és sírva fakadt.

- Mindent elvesztettem. A feleségem tavaly májusban meghalt, a gyerekeim egytől egyig elhagytak, a rokkantnyugdíjam meg annyira kevés volt, hogy a számlákat fizetni nem tudtam, a lakásomból tegnap kivettek... - itt elcsuklott a hangja, és tenyerébe temetkezve zokogott.

Közben kiürült a villamosmegálló, elment az utolsó szerelvény is, elgurult a sajnálkozva néző, de amúgy saját gondolataikba merült emberekkel. Az őrangyal azonban figyelmesen ült a férfi mellett, hallgatta, bátorította, elmesélte neki a világ legszebb történetét a szeretetről: hogy kétezer évvel ezelőtt egy kicsike istállóban megszületett az emberek reménysége, a Magasságos maga, mint apró újszülött. Felragyogott a Csillag, életrekel a Remény. Az újrakezdés és új élet reménysége, ami azóta is a szívekbe vágyik belépni. Főként a kiégett, fájdalommal és végvárással telt szívek mélyére szeretne bebújni, ott melegíteni és fényleni...

A hóesés elállt a kedves téli hajnalon, ahol egy fehérkabátos mennyei lényt láttak az égbe szállani a korán ébredő szemek, de azt is csak egy pillanatra, mert azonnál eltűnt és titokba burkolózott. A megállótól nem messze, egy hajléktalanszállóban egy férfi el-elszunnyadt a meleg takarók alatt, valami földöntúli mosollyal az ajkán...

– Apa! Apa! – rázta fel egy kéz.

– Már mindenhol kerestünk! – ölelték át karok. – Kérlek, bocsáss meg! Nem figyeltünk rád, nem foglalkoztunk veled... Gyere velünk haza, Apa!

Alig ébredt fel, mégis tudta rögtön, hogy ez csak a két, „tékozló” fia lehet...

Örömkönnyeek lepték el az arcát...

Fentről, a házak tetejéről egy fehérkabátos úr nézte az újra egybefonódó család szeretetének kiteljesedését. Most már eljöhet a karácsony ünnepe, elérkezhet bátran. Hamar tovarepült, az egekbe, hogy a földre szálló Szeretet betöltse az elcsüggedt, de újra életre vágyó lelkeket...

„Boldog Karácsonyt Mindenkinek!”

kép és írás: Szabó Borka

fotó: Sántha Krisztina

Tisztelt HVG!

A 2007. december 22-én A hangulatunk máma címmel önöknél megjelent cikkekre reagálok levelemben.

Kérem, bocsássák meg, ha fogalmazásom nehézkes, helyesírásomban pedig hibákat találnak, de 2007. december 24-én 1 óra 14 perckor írom e sorokat.

Teljes mértékben egyetértek Hankiss Elemér úrral, amikor a magyar népesség negatív tudatának kialakulást a politikusok, értelmiségiek és a médiumok felelőtlenségének tulajdonítja. Mégis az értelmiséget emelném ki fő okozóként, hiszen ők azok, akik kapcsolataikat és szellemi tőkéjüket nem használták hatékonyan a másik kettő terelgetésére.

A médiumok fő hibáiként a megoldások keresésének és felmutatásának hiányát, a társadalmi mozgósításainak erőtlenségét, és a felelősségteljes állampolgári gondolkodás kialakulását célirányosan segítő munka nem létét emeli ki.

Örömmel láttam ezekben a sorokban visszacsengeni azokat a gondolatokat, amelyeket 2006. októberében írtam le. Ezzel toboroztam az első embereket az állampolgár lapjának létrehozásához:

Szemléletünk lehetőséget nyújt az olvasóinknak arra, hogy új, emberközpontú szemszögből ismerhessék meg ország-világ történéseit, hogy rálátást nyerjenek a manipulációs technikákra, hogy alternatív jövőképet és hozzá vezető módszereket kapjanak.

A magunk szerény eszközeit felhasználva az állampolgárokkal, civilszervezetekkel és állami intézményekkel együttműködve kívánjuk segíteni a szociális biztonság kialakulását, a magyar gazdaság erősödését, a fenntartható fejlődés megvalósulását, a világpolgárként gondolkodó egyén megeremtődését.

Mivel sem kapcsolati, sem anyagi tőkénk nincs, amit befektethetnénk a lap fejlesztésébe, az elmúlt egy évet önkéntesen dolgoztuk végig, csupán a jövőben bekövetkező értelmes cél érdekében.

Jelenleg harminc alkotó tagunk van, és közel 700 visszatérő olvasónk. Úgy gondolom, ezek elég biztató számok. Célunk, hogy az elsődleges médiummá váljunk, melynek a tartalmát az internetes közösség tájékozottságára és széles látókörére alapítjuk. Szerkesztőségünkbe írások, videó- és hanganyagok beküldésére van lehetősége az olvasói munkatársaknak. Ezeket a beküldéseket az állandó szerkesztőségi tagok segítségével szűrjük (és formázzuk), hogy csak az állampolgári tudatot erősítő, konstruktív kezdeményezéseket színvonalasan és szórakoztató módon megjelenítő alkotások kerüljenek fel a honlapunkra.

Nem egyszerű feladat fenntartani, a kétheti elektronikus kiadványainkat szerkeszteni, és folyamatosan fejleszteni, miközben a jövőbe vetett reményen kívül semmi nem motiválja a szerkesztőség tagjait. Ennek ellenére - kitartásunkat jellemzi - még arra is volt erőnk, hogy egy éves fennállásunk alkalmából egy kiállítás szervezzünk fotósaink, grafikusaink munkájából.

S azért írok e késői órán, mert most is legfrissebb számunkat szerkesztem.

Pontosan egy éve volt, hogy próbaszámunkat összeállítottam. S nem bántam meg, hogy akkor belekezdtem. Kiváló embereket ismertem meg az elmúlt esztendő során.

Mindegyikükkel hisszük, hogy építő kezdeményezésünkhöz egyre több ember fog csatlakozni.

Békés Karácsony és Termékeny Új Évet Kívánva:

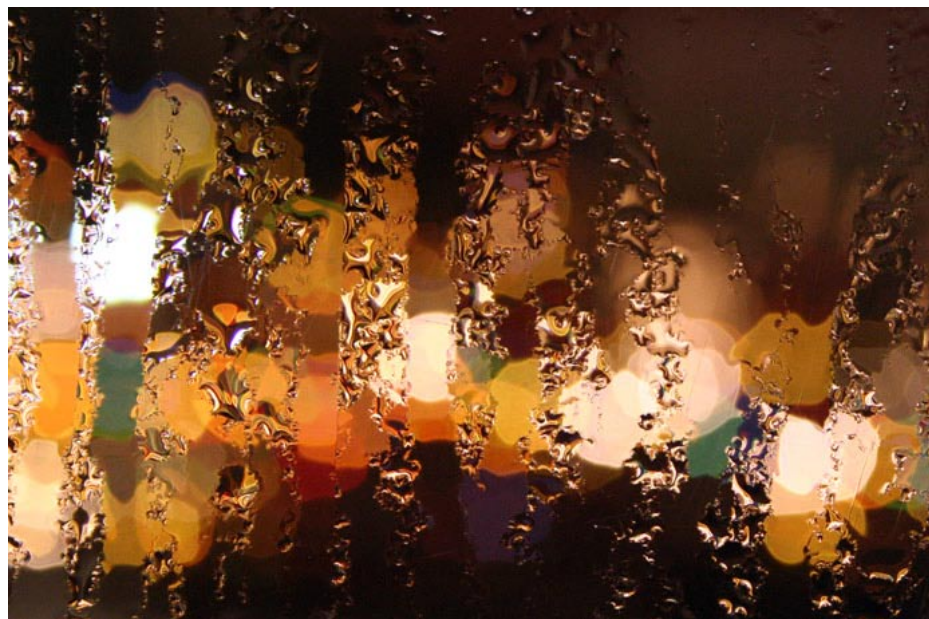
Sablik Henrik
elnök, főszerkesztő
Mentrópia Kulturális Közhasznú Egyesület

e-mail: sablik@mentropia.hu

telefon: 06-70-325-94-51

levelezési cím: 1011 Budapest, Mária tér 4.

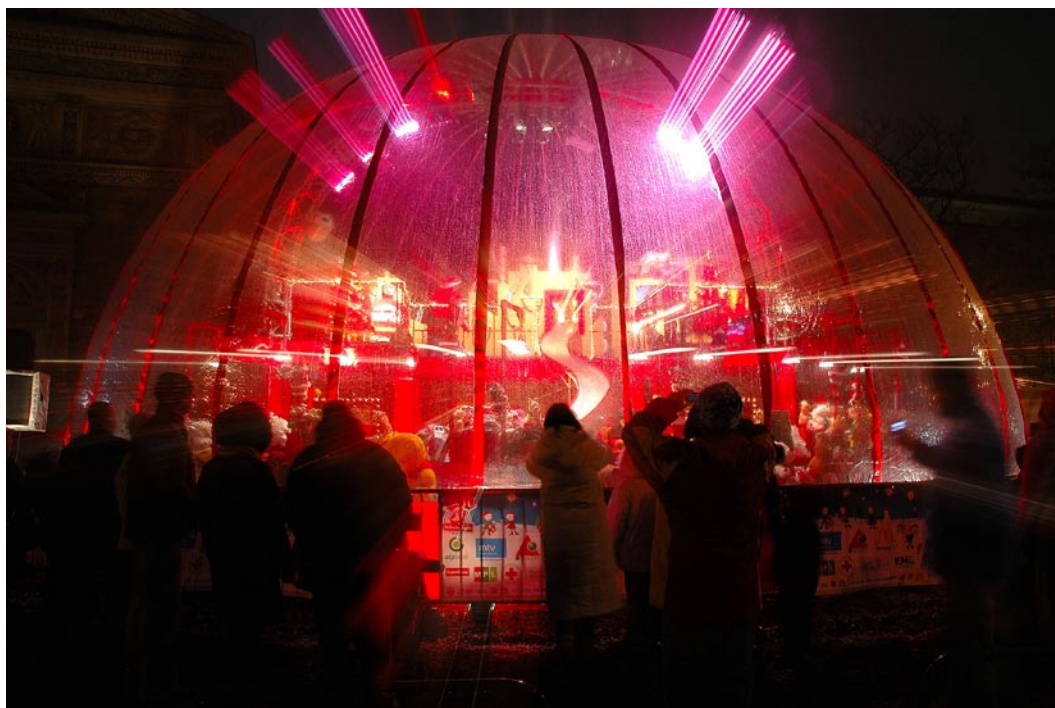
www.mentropia.hu

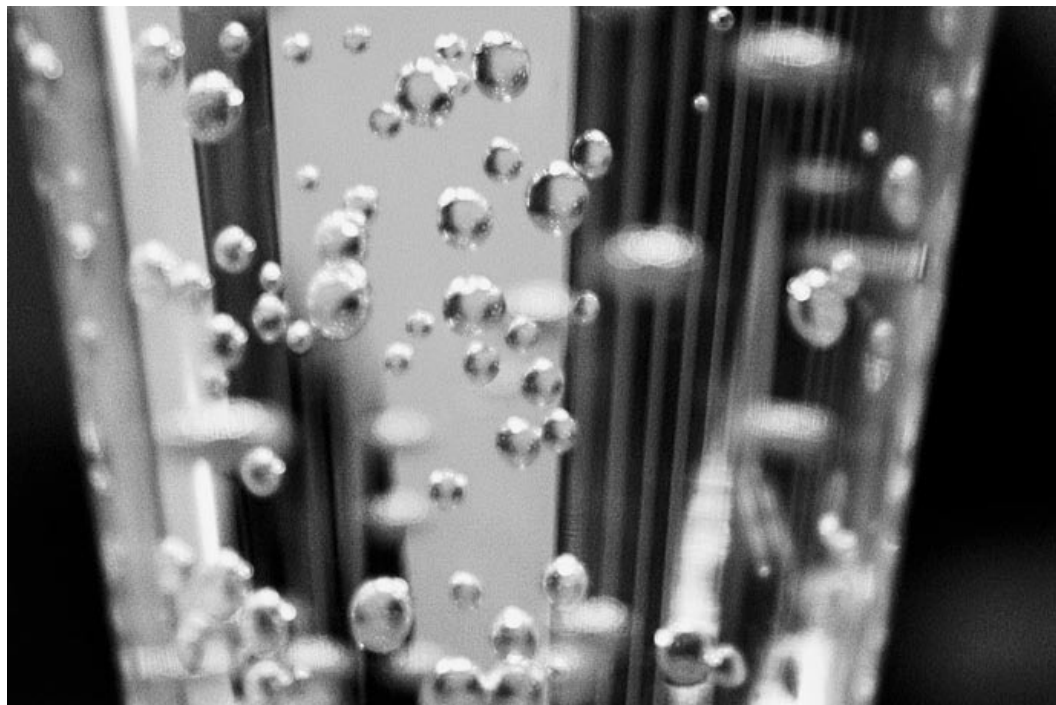
ΦΟΤΟ: ΥΪΡΙΝΟΖ ΕΔΙΝΑ

ΦΟΤΟ: ΓΟΥΒΙΣ ΜΑΡΙΑΝΝ

FOTŌ: ΒΕΚΕ ΡΕΤΕΡ

FOTŌ: ΥΪΡΙΝΓΣ ΕΔΙΝΑ

Α κέρκεκ μεσρενδεληετῶεκ α μεντροπια.φoτo@smail.com cίμεν.

A Téliapó címe

- Anyu! Nézd! – sipította Stella. – A Téliapó! Kis kezével az ablakra mutatott. S valóban. Az égen egy hatalmas, díszes szán suhant végig, ragyogva, csilingelve. Rénszarvasok húzták, s Rudolf ment legelől.

- Szerintem a Téliapó nem is létezik - nyilatkozta ki Steven, majd a hatévesek bölcs eleganciájával nagyot kortyolt a málnaszörpéből.
- Szerintem meg de - makacsodott Stella, a húga. Összeszorította apró fogcscskáit, mint mindig, valahányszor nagyzó bátyjával vitakozott, és durcásan ismételte:
- Szerintem meg de.
- Apu azt mondta, hogy nem! - mondta Steve, és ezzel megnyerte a csatát. Stella hisztizni kezdett, és pár perc múlva édesanyjuk rontott be a szobába, aggódo arccal.
- Mi történt?
- Anyu!!! - szípogetta Stella. - Apu azt mondta, nincs Téliapó!

Lea Kalotay, a gyerekek anyja először azt se tudta, mit mondjon. Ez már tényleg sok. Nem elég, hogy beleszól az életükbe, de még ezt a kis reményt se hagyja meg...
- Ne higgyetek el mindent, amit az Apu mond. A felnőttek is tévedhetnek. Én személyesen ismerem a Téliapót.
- De nem is léteziik! - vitotta Stella.
- De igen. És én a címét is tudom – titokzatos mosoly suhant át Lea arcán. – Adjatok egy percet, megkeresem - azzal asztalához táncolt, és kihúzott minden szóba jöhető fiókot. - Áh, már meg is van.
- Akkor se létezik.
- Egy próbát azért tehetünk - mondta Lea, és papírt nyomott a gyerekek kezébe.
Félóra múlva a két kis kócos krampusz megjelent a konyhaajtóban, kezükben a Téliapónak készített rajzzal.
- Na ezt már nevezem! - rikkantotta Lea, és az előre odakészített borítékokba csúsztatta a rajzokat. - S a címzés...

Joulupukki, Korvatunturi, FIN-99999 Lappi, Suomi – Finland

- Biztos eljut hozzá? - kérdezte reménykedve Stella. Lea bólintott.
- Én nem hiszem - mondta Steve, és lemondóan sarkon fordult.
Lea egyedül maradt a Téliapó-hitével.
- Ezt nem szabad elvenni tőlük... - morfondírozott.
Aztán kinyitotta Stella levelét. Egyszerű kis rajzocska volt, rajta egy anyuka, egy apuka és két gyerek. Kézenfogva mentek egy fenyő mellett.
- Értelek - motyogta Lea, és kinyitotta Steve-ét is. A kisfiú korához képest meglehetősen jól rajzolt. Most is remekelt: a Téliapó szánját rajzolta le. Tele volt ajándékokkal, és rénszarvasok húzták. Még Rudolf orrára is külön odafigyelt. Lea szeméből az asztallapra csöppent egy könny.
Elővette a mobilját, és felhívott egy ismerős számot.
- Szia! Sürgősen találkozunk kell!

Lea Iant, az exférjét hívta. Ian fiatalos külsejű, gyereklelkű informatikus volt, ezért is váltak el. Mert nem érezte magát elég érettnek az apaszerepre.
- Helló... Miről akartál velem beszélni? - Lea válasz helyett jól tarkón csapta a férfit. - Hé! Ezt meg miért kaptam?
- Mert azt hazudtad a gyerekeknek, hogy a Téliapó nem létezik!
- Mert valóban nincs és kész.
- De van! - Lea maga is meglepődött azon, mennyire védi az igazát. Szótlanul beengedte Iant, és forralt bort kezdett töltögetni.
- Mit számít ez?
- Ma reggel Stella teljesen kiakadt. Steve elhitette vele, hogy nincs Téliapó. Szerintem ebben neked is van némi szereped...

- Oké, fogd ezt is rám! De legalább már tudják az igazat!
- Nem! Nem tudják! A Téliapó igenis létezik! Ez nem lehet normális dolog, hogy te nem bírod ki, ha valaki hisz valamiben! Miért kell minden hitet lerombolnod?
Ian hallgatott.
- A szüleid hittek abban, hogy jó ember vagy... S hogy ezt többé ne tehessék, bevallottad, sikkasztottál!
A fejét vakargatva próbált ellenkezni, de Lea nem hagyta.
- A testvéreid hittek abban, hogy mellettük állsz, aztán hogy mégse legyen igazuk, leléptél tíz évre!
- Ez már tényleg sok! - morogta Ian.
- Én hittem abban, hogy tudsz felnőtt is lenni, és arról már ne is beszéljünk, engem mivel józanítótól ki! Ian! Te nem bírod elviselni, ha valaki boldog és hisz valamiben!
- Most mit hisztizel? Ők csak gyerekek!
- Nem... Te vagy a valódi gyerek! Egy önző, gonosz és korlátolt gyerek! Tűnj innen! De előbb még nézd meg ezeket! - azzal Ianhoz vágta a leveleket.

Attól kezdve nem telt el nap úgy, hogy ne gondolt volna a veszekedésükre. Gyanakodva hallgatta Stella és Steve beszélgetéseit, és közben Ianon morfondírozott. Vajon hatott rá a két rajz? Vajon megértette?

Elérkezett a Szenteste. Lea és Stella finom süteményeket készítettek, Steve és Péter - Lea új férje -, a két férfi megterítették, mindenki izgatottan várta a Téliapót. Legalábbis a két gyerek úgy tett. Lea kedvéért. A nő tudta, érezte, hogy így van. És haragudott Ianra.
- Anyu... Lefekhetnék végre? - kérdezte Steve.
- Igen - válaszolta Lea. Péter átölelte, és a fülébe súgta:
- Hagyd, most nem tehetsz semmit. Szegénykém...

S ekkor megcsörrent a telefon. Lea összerendezte, de még idejében kirohant a konyhába, hogy felvegye. A vonal túldalán nem volt senki. Stella és Steve is kicsoszogtak a zajra. Ott állt mindenki a konyhában...
- Anyu! Nézd! – sipította Stella. – A Téliapó! Kis kezével az ablakra mutatott. S valóban. Az égen egy hatalmas, díszes szán suhant végig, ragyogva, csilingelve. Rénszarvasok húzták, s Rudolf ment legelől. A gyerekek ámuldozva nézték.
- Létezik! - rikkantotta Steve. - Létezik! - megragadta Stellát, és felrohantak a lépcsőn.
Péter Leára nézett, és megcsókolta.
- Boldog Karácsonyt! És köszönd meg neki.

A ház mellett, a kerítés tövében Ian kuksolt. Fehérben jött, hogy a hó miatt ne vegyék észre. Amikor meglátta a közeledő Leát, gyorsan kikapcsolta a hologramkivetítőt.
- Boldog Karácsonyt! - mondta a nő, és Ian felé nyújtotta a forralt boros bögrét.
- Neked is boldog Karácsonyt - felelte a férfi, kissé megszeppenve.
- Köszönöm - motyogta Lea.
- Nincs mit. Aznap kezdtem el a hologramkészítést, amikor megmutattad a rajzokat... Lea, én nem akartam elvenni a hiteteket...
- Most már tudom – megölelték egymást, aztán Lea visszament a házba. Ian pedig összepakolt, és a kocsijához sétált.
Egy pillanatra elidőzött a kerítésnél. Onnan látni lehetett Steve ablakát. A két gyerek bent ült az íróasztalnál. Bocsánatkérő levelet írtak a Téliapónak.

Ternák Tünde
kép: Szabó Borka

Mentrópia Szerkesztőség

Cím: 1011 Budapest, Mária tér 4.
Telefon: 06-70-325-9451

Főszerkesztő: Sablik Henrik
Főszerkesztő-helyettes: Szabó Borka
Sajtókapcsolat: Fejér Bálint
Mechanika: Czifra Bogi
Promóciós vezető: Ámann Richárd
Koordinátor-tanácsadó: Lőrincz Edina

Rovatvezetők: Angi Orsolya Beáta (Tükörkép),
Dobos Mónika (Fitt kultúra),
Kellényi Kata (Formavilág),
Orosz Norbert (Bulvárblokk),
Páll Zoltán (Önműködő irodalom),
Szukics Marietta (Tan-mese)

Alkotók: Áder Tímea, Ámann Richárd, Angi
Orsolya Beáta, Bartha Bálint, Czifra Bogi,
Dobos Mónika, Farkas Renáta, Gáspár Ildikó,
Iványi Zsófi,
Kiss Andrea, Molnár Péter, Páll Zoltán,
Sági Erzsébet, Szabó Borka, Szalóki Zsófia,
Szukics Marietta, Ternák Tünde, Váczy Anikó

Állandó vendég alkotók: Raffai Péter, Reich
Károly, Váczy Jépont Tamás, Vilisics Ferenc

Arculat: Kellényi Kata
Vezető fotós: Gubis Mariann
Fotósok: Beke Péter, Farkas Renáta, Fejér
Bálint, Kiss Andrea, Lőrincz Edina, Sántha
Krisztina
Vezető grafikus: Szabó Borka
Grafikusok: Dobos Mónika, Duba Richárd,
Sántha Krisztina, Sós Rita
Vezető korrektor: Szabó Borka
Korrektorok: Gáspár Ildikó, Lőrincz Edina,
Váczy Ludmilla
Webmester: Kalvach Arnold

Mentrópia - az állampolgár lapja
kéthetente megjelenő, elektronikus kiadvány

ISSN 1789-4913

Honlap: www.mentropia.hu
Hivatalos archívum: epa.oszk.hu

Kiadja a Mentrópia Kulturális Közhasznú
Egyesület
Alapítva 2007-ben

Cím: 1191 Budapest, Kisfaludy u. 26.
Bankszámlaszám: 0000-000000-0000-0000

Elnök: Sablik Henrik
sablik@mentropia.hu
Alelnök: Kellényi Kata
kellkata@gmail.com
Titkár: Szabó Borka
szabo.borka@mentropia.hu

Kapcsolat: kozpont@mentropia.hu

Olvasó-munkatársaink a mentropia.
zsak@gmail.com e-mailcímmre küldhetik el
alkotásaikat.

Bármilyen probléma, jogsértés esetén kérjük
Olvasóinkat, értesítsenek minket, hogy kor-
rigálhassuk hibánkat!

(c) Mentrópia 2006-2007.
Minden jog fenntartva